

# Dart J., Riegert R. - The Gospel of Thomas. Unearthing the Lost Words of Jesus

TAM METİN EKSİKSİZ TÜRKÇE TERCÜME (136 Sayfa)  
Gnostik Araştırma Kütüphanesi Arşivi

## --- SAYFA 1 ---

RAFAEL x iii ie — eer : sia The aa it Thomas im brie he “F209 4 S55 Ortaya Çıkarma vthe bost. Kelimeler PO « .Bay Büyücü, of. İSA && 1.) Pee 7 > A 7 f MAST th {Px . aisha .z+ e ~ / ai 2 4K ow ~ a 2 - «a | John Dart « Ray Riegert GİRİŞ we eleva Oleloilisiem @aekyy-ta

## --- SAYFA 2 [Görsel / Boş] ---

## --- SAYFA 3 ---

TEMMUZ ~ 2001 a! III The Gospel 3.1111 01960 99, Thomas SAN RAFAEL HALK KÜTÜPHANESİ SAN RAFAEL, CALIFORNIA TARİH 1 7 AĞUSTOS 2001 28 Mart 2004 EYLÜL 0 4 2001 N30 200 EYLÜL 27 2001| AĞUSTOS KASIM OE '208 03 KASIM 2001 | NEC 2 7 2001 9 2005 25 OCAK 2002 | FRR) bd 2805. FER 292002 yasağı 9 Sane MAR 20 260? 2 7 ŞUBAT 2006 4 2002 HAZİRAN 12 2006 1) AY 1 ¥ 2002 22 N08 AUC WB 2002 pT) 29 Que UL 312003 [2-5-0 p H ZUU {2/ 0/0 ŞUB 14 9 MAR 0 3 200 GAYLORD ABD'DE BASILMIŞTIR

## --- SAYFA 4 [Görsel / Boş] ---

## --- SAYFA 5 ---

İncil | Thomas'ın İsa'nın Kayıp Sözlerini Ortaya Çıkarması JOHN DART ve RAY RIEGERT GİRİŞ John Dominic Crossan San Rafael Halk Kütüphanesi 1100 E Street San Rafael, CA 94901 Seastone BERKELEY, CALIFORNIA

## --- SAYFA 6 ---

C sn © 1998, 2000 Ulysses Press. 'Thomas'ın İncili Telif Hakkı © Oxford University Press 1993, 2000. J.K. tarafından düzenlenen The Apocryphal New Testament'tan yeniden basılmıştır. Elliott, Oxford University Press'in izniyle. Bu kitabın veya bölümlerinin herhangi bir biçimde çoğaltılması hakkı da dahil olmak üzere, incelemeyi yapan kişinin incelemeye bağlantılı olarak kullanması hariç olmak üzere, Uluslararası ve Pan-Amerikan Telif Hakkı Sözleşmeleri kapsamındaki tüm hakları saklıdır. Yayınlayan: Seastone, Ulysses Press'in bir baskısı P.O. Box 3440 Berkeley, CA 94703-3440 www.ulyssespress.com Bu kitap ilk olarak ciltli olarak Unearthing the Lost Words of Jesus: The Discovery and Text of the Gospel of Thomas adıyla basılmıştır. Kongre Kütüphanesi ciltli versiyonu şu şekilde kataloglamıştır: Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Dart, John, 1936—Unearthing the kayıp words of Jesus: The Discovery and Text of the Gospel of Thomas. Thomas İncili / yazarlar John Dart, Ray Riegert; John Dominic Crossan'ın girişi. P. santimetre. Bibliyografik referanslar içerir. ISBN 1-56975-095-5 1. Nag Hammadi kodeksleri. II,2. 2. El Yazmaları, Kıpti-- Mısır-Kahire. 3. Thomas İncili - Eleştiri, yorum, vb. I. Riegert, Ray, 1947— . II. Thomas'ın İncili. İngilizce. III. Başlık. BS2860.T52D37 1998 229” 8--de21 98-4422 ; CIP ISBN; 1-56975-231-1 (ciltsiz kitap) Transcontinental Printing tarafından Kanada'da basılmıştır LO 9876.5) 49302) Kitap Tasarımı: Sarah Levin, Leslie Henriques Editör ve prodüksiyon personeli: Steven Zah Schwartz, David Wells Fotoğraflar: Jabal al-Tarif'in uçurum yüzü Muhammed Aki'nin fotoğrafları ve Bastiaan Van Elderen'in izniyle Thomas İncili Geriye kalan tüm fotoğraflar Kaliforniya, Claremont'taki Antik Çağ ve Hristiyanlık Enstitüsü'nün izniyle Amerika Birleşik Devletleri'nde Publishers Group West tarafından, Kanada'da Raincoast Books tarafından ve Büyük Britanya ve Avrupa'da Airlift Book Company tarafından dağıtılmıştır.

**--- SAYFA 7 ---**

BÖLÜMÜN İÇİNDEKİLER | GİRİŞ 1 John Dominic Crossan BÖLÜM II THOMAS İNCİLİ 9 BÖLÜM III KEŞİF 83  
BİR Kan Davası 85 İKİ Müzedeki Fransız 92 ÜÇ Hamrah Dum 97 DÖRT Kutsal Kaçakçılık 102 BEŞ İsa  
Laneti 106 ALTI Kuduz ve Devrim 113 Kaynakça 118 Yazarlar Hakkında 122

**--- SAYFA 8 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 9 ---**

Yeniden Kazanılan Cennet: Bir Giriş \_ Yazan: John Dominic Crossan

**--- SAYFA 10 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 11 ---**

THOMAS'IN İNCİLİ, İsa'nın gizli sözlerini içerdiğini duyurmakla başlar. Ancak bu sözler herkesin okuyabileceği şekilde yazıldığından, bunların gizliliği fiziksel bir gizlilik meselesi değil, gizli bir anlam meselesidir. O halde bu müjdenin gizli mesajı nedir? İsa'nın kişiyi ölümü tatmaktan koruyabileceğini ve sonsuz yaşamı garantileyebileceğini iddia ettiği sır nedir? Müjdeye üstünkörü bir bakış bile, dünya hayatıyla ilgili her şeye karşı derin bir hoşnutsuzluğu ortaya koyuyor. İsa ateş ve kılıçla gelip kör ve sarhoş insanlarla dolu bir yere saldırıyor. Müritlerine bu dünyaya karşı korunmalarını, oruç tutmalarını ve bu dünyadan vazgeçmelerini söyler; onun yolları bir leş kadar boştur: Dünyayı anlayan kişi bir ceset bulmuştur; ve bir ceset bulan kişiye dünya layık değildir. (56 diyor) Eğer bir yerle ilgili hayal kırıklığınız varsa, muhtemelen mevcut başka bir yere gidebilir ve +3'ü bulabilirsiniz.

**--- SAYFA 12 ---**

daha iyi bir dünya. En azından hayalinizde, dünyanın altına, denizlerin ötesine veya yıldızların üstüne çıkıp mükemmel bir ütopyaı keşfedebilirsiniz. Ancak tüm dünya gerçekten yozlaşmış, boş ve ölü görünüyorsa, tek seçeneğiniz zamanda yolculuk yapmak olabilir; geleceğe ya da geçmişe. Daha tatmin edici bir yaşam için başlangıcı veya sonu, Cenneti veya Kıyameti arayın. Artık Matta ve Luka'nın İncilleri arasında yer alan bir metin olan Q İncili, her şey tamamlandıktan sonra mükemmel bir dünya hayal ederek sonu sabırsızlıkla bekliyor. Ancak Thomas İncili tam tersi yolu seçiyor. Mükemmel bir başlangıca doğru geriye doğru gidiyor; tamamlanan kıyamete değil, yeniden kazanılan cennete. Dünyanın mevcut normallğine yabancılaşmış olarak, yaratılışın doğuşuna giden bir yol önerir. Bu geriye doğru yolculuğun ilk adımı, İsa'yı, kayıp bir dünyaya yollarını değiştirmesi konusunda uyaran ilahi bilgeliğin enkarnasyonu olarak gösterir. Bu çağrı yalnızca yaratılan evrenin başlangıçta ne kadar mükemmel olduğunu vurgulamakla kalmıyor, aynı zamanda nihai bir çözüme duyulan özlemle de alay ediyor. Bu İncil'deki İsa, Sonu sabırsızlıkla bekleyen alternatifler hakkında her şeyi biliyor ve bu tür yanlış yönlendirilmiş beklentilerden kaçınmamız konusunda ısrar ediyor. Onun sunduğu teoloji Cennet ve Kıyamet ya da Kıyametsiz Cennet değil, Kıyamete karşı Cennettir. Öğrenciler gelecekteki tamamlanmaya baktıklarında, İsa onlara, daha şimdiden aralarında doğmaya başlayan yeni dünyayı kaçırdıklarını söyledi. İdeal krallık gelecekte değil.

**--- SAYFA 13 ---**

İsa, kıyamet gibi bir krallığın göklerden ortaya çıkması fikriyle dalga geçiyor; eğer öyle olursa oraya ilk önce kuşların gireceğini söylüyor. Ya da belki denizde belirecek ve ilk önce balıklar girecek. Aldanmayın, diye ısrar ediyor İsa, krallığın zaten bizimle olduğunu. Bu nedenle geri adım atılacak ilk adım geleceğe bakmanın saçmalığını görmektir. İlkinden daha olumlu olan ikinci adım, bizi Cennet Bahçesi'ni geri almaya gönderir; yalnızca ilk günahın mükemmelliğini yok etmesinden önce değil, daha da önce, erkek ve kadın olarak bölünmenin bu günahı mümkün kılmasından önce. Bu müjde Yaratılış 1-3'ü yorumladığı gibi, Adem, Dişi Havva'dan farklı olarak sadece Erkek Adem değil, daha ziyade İnsan olan Adem'dir; ne erkek ne de kadındır; ya da tercih ederseniz, hem erkek hem dişidir. Adem erkek ve dişi varlıklara bölünmeden önce, "Adem" in göksel arketipi ve dünyevi tezahürü çift cinsiyetliydi. İsa, ne erkek ne de kadın olma durumunun, geri almamız gereken şey olduğunu söylüyor; bu, şu ünlü sözde en açık şekilde ortaya konan bir meydan okumadır: İsa bazı bebeklerin emzirildiğini gördü ve öğrencilerine şöyle dedi: "Bu çocuklar, krallığa girenler gibidir." Ona, "Eğer çocuksak, krallığa girecek miyiz?" dediler. İsa onlara şöyle dedi: "İkisini bir yaptığınızda, iç kısmı dış gibi, dış kısmı iç gibi, üst kısmı alt kısım gibi yaptığınızda ve erkek ile dişi bir tek yaptığınızda, böylece erkek

**--- SAYFA 14 ---**

erkek değil ve kadın dişi değil; göz yerine göz, el yerine el, ayak yerine ayak ve heykel yerine bir resim yaptığınızda, o zaman krallığa gireceksiniz." (22 diyor) Yeni doğan çocuğun aseksüel doğası, İsa'nın arzulamamız gerektiğini söylediği birleşik durum için mükemmel bir model haline gelir. Dışsal fiziksel farklılıklar içsel ruhsal benzerliklere benzemelidir. Üstteki göksel arketip, alttaki dünyasal gerçekliğe tam olarak karşılık gelmelidir. Bu ideal formülasyonda, bu arada, kadın ve erkek eşittir. Her ikisini de aynı anda yaratan orijinal ayrılıktan önce her iki cinsiyet de mevcut değildi. Üçüncü adım en temel olanıdır. Gerçekte Yaratılış 1-3'teki Cennet Bahçesi'nde sunulan o birleşik duruma nasıl geri dönebilirsiniz? Cevap ve sırrın en derin özü, bekar çileciliğidir. Kayıp Cennet'i bu şekilde geri kazanırsınız, erkeği ve kadını nasıl tek bir kişi haline getirirsiniz, 15, 49 ve 75. sözlerde olduğu gibi nasıl "yalnız" veya "yalnız" olursunuz. Standart dindarlık tarzlarının çoğunun artık yeterli olmamasının nedeni de budur. Çileci bekarlığın talep ettiği radikal dünya inkarıyla karşılaştırıldığında hepsi önemsiz kalıyor. Öğrencileri ona, "Oruç tutmamızı ister misin?" diye sordular. Nasıl dua edelim? Sadaka verecek miyiz? Hangi diyeti uygulayacağız?" (6 diyor)

**--- SAYFA 15 ---**

İsa onlara şöyle dedi: "Eğer oruç tutarsanız günaha girersiniz, dua ederseniz kendinizi mahkum edersiniz, sadaka verirsiniz ruhlarınıza kötülük yaparsınız." (14 diyerek) Bu sıradan modlar sizi yalnızca sahte bir güvenlik duygusuna sürükler. Bunun yerine dünyayı tamamen bırakmalısınız: Eğer dünya konusunda oruç tutmazsanız, hükümdarlığı bulamazsınız. Eğer Şabat'ı Şabat olarak tutmazsanız babayı göremezsiniz. (Diyor 27) Dünyayı bulan ve zengin olan, dünyayı inkar etsin. (110 Diyor) Dünyanın normalliğinden oruç tutmak gerekir. Kişi sadece haftalık Şabat'ı değil, aynı zamanda Tanrı'nın yaratılışın şafağında gözlemlediği orijinal dinlenmeyi de gözlemlemelidir. Sadece sadaka değil, talep edilen ne varsa verilmelidir. Bu, en kısa özetle, Thomas İncili'nin gizli öğretileridir. Yaradılışın ilkel anına geri dönün. Düşüş öncesine, Düşüşü kaçınılmaz kılan orijinal Günahın öncesine ve her şeyden önce günahı ve Düşüşü mümkün kılan bölünmenin öncesine gidin. Thomas İncili'nin ilan ettiği ideal durum, ne erkek ne de dişi olan, tek ve birleşik bir Adem olan ilkel insanın durumudur. Zühdle, bekarlıkla, her türlü dünya hayatını geride bırakarak bu duruma geri dönülür. Yoldan geçen biri olun. (42 diyor)

**--- SAYFA 16 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 17 ---**

İKİNCİ BÖLÜM a Thomas'ın İncili

**--- SAYFA 18 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 19 ---**

Muhammed Ali'nin 1945'te Nag Hammadi yakınlarında ortaya çıkardığı pek çok İncil ve diğer yazılardan en dikkat çekici olanı, İsa'nın sözlerinin bir koleksiyonuydu. Bir öğretmenin bilgece sözlerini ve manevi sözlerini bir araya toplamak antik çağda yaygın bir uygulamaydı. Eski Ahit'teki Atasözleri ve Vaiz kitapları bu uzun bilgelik edebiyatı geleneğinin bir parçasıdır. Dolayısıyla İsa'nın takipçilerinin yüzden fazla öğretisini Thomas'ın İncili adını verdikleri bir kitapta birleştirmeleri şaşırtıcı değildir. Tarihçiler aslında Matta ve Luka'nın da İncillerini yazarken benzer bir belge kullandıklarını tespit etmişlerdir. 19. yüzyıldan başlayarak, hiç tanışmayan Matta ve Luka yazarlarının İsa'dan aynı alıntıları kullanmaları nedeniyle bu sözlerin kaynağının var olması gerektiğine dair bir teori geliştirdiler. Bu gizemli kaynak "kayıp İncil Q" olarak bilinmeye başladı. Thomas'ın keşfine kadar buna benzer hiçbir şey bulunamamıştı. Bu bulgu Q teorisine güçlü bir destek sağladı; özellikle de bilim insanları Thomas'ın sözlerinin üçte birinden fazlasının muhtemelen İncil Q'da yer alan sözlere benzer olduğunu fark ettiğinde.

**--- SAYFA 20 ---**

Her iki kitabı da çevreleyen pek çok gizem var. Thomas İncili'nin temel sorularından biri yazarın kimliğiyle ilgilidir. Her ne kadar kitap Yeni Ahit'in "şüpheli Thomas'ına" atfedilse de, gerçek yazarı muhtemelen hiçbir zaman bilinmeyecek. Bir müjdenin öğrencilerden biri tarafından yazıldığını iddia etmek, kitabın diğer takipçileri arasındaki konumunu güçlendirmek için ilk Hristiyanlar tarafından sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çoğu İncil uzmanı, Thomas'ın din tarihinin erken dönemlerinde gelişen birçok bağımsız Hristiyan okulundan birini temsil ettiğine inanıyor. Bazıları, Nag Hammadi Kıpti belgesinin tercüme edildiği orijinal Yunanca versiyonunun çarmıha gerilmeden birkaç on yıl sonra, birinci yüzyılın ikinci yarısı kadar erken bir döneme tarihlendiğini belirtiyor. Bu kadar erken bir tarih, onun Yeni Ahit İncillerinden önce yazıldığı ve dolayısıyla kaynağa daha yakın ve tarihsel olarak daha doğru olduğu anlamına gelebilir. İncil otoritelerinden oluşan uluslararası bir grup olan İsa Semineri, çeşitli tarihi kaynakların güvenilirliğini tartıştığında, aslında İsa tarafından anlatılan hikayeler olduğu düşünülen dokuz Yeni Ahit benzetmesi arasında Thomas versiyonunun altı durumda orijinaline en yakın olduğunu belirlediler. Nag Hammadi müjdesi, tarihsel İsa'nın net bir resmini arayan uzmanlara, ilk inananların ona bir kıyamet peygamberi veya mesih olarak değil, öncelikle bir bilgelik öğretmeni olarak saygı duyduğunu gösteriyor. Günümüz okuyucusu için bu İncil'in en önemli yönüdür.

**--- SAYFA 21 ---**

Thomas'ın. İsa'nın bilgeliğiyle dolu bir kitaptır. Yeni Ahit İncillerinden farklı olarak, onun doğumu ya da ölümü hakkında hiçbir şey içermez, ancak onu bir öğretmen, insanlarla yaşamları hakkında doğrudan konuşan bilge bir adam olarak sunar. İsa dünyada geçinmemiz ve kendimize karşı dürüst olmamızın önemi konusunda öğütler veriyor. Mesaj son derece karşıt költürdür: Materyalizmden uzak durur ve okuyucuyu basit bir hayata, manevi bir varoluşa yönlendirir. Gerçek kimliğini keşfeden ve tüm zenginliklerinden anında vazgeçen insanlarla ilgili kıssalar vardır. Hayatlarında gerçekten önemli olan şeyin peşinden gitmek için kendilerini gündelik varoluşun taleplerinden nasıl kurtardıklarını gösteriyor. İsa burada bir mesih değil, dinleyenlere toplumun sahte dindarlığını ve iş dünyasının içi boş değerlerini reddetmelerini söyleyen bir sosyal radikaldir. Okuyucunun, dünyadan çok uzaktaki göksel bir alem olan "ışığa" dönme potansiyeline sahip olduğunu vaat ediyor. Bazen İsa bir Zen ustası gibi konuşuyor, özellikle de "Tanrı'nın krallığının" tam burada, şu anda olduğundan bahsederken. Okuyucu dikkat etsin: Bu, Pazar okulunda öğretilen ve cam katedrallerde tapınılan İsa değildir. Thomas'ın İncili'nde, İsa'yı, Mesih olmadan önce, günümüzün yarı efsanevi figürünü yaratan yüzyıllarca süren iç çatışmalar ve dini süslemeler öncesinde tanırız. İşte bir bilge olarak İsa, Bilgelik'in kişileşmiş hali, Kral Süleyman veya Buda'nın geleneğine göre şekillendirilmiş, güçlü bir mesajı olan mütevazı bir adam.

**--- SAYFA 22 ---**

4 >! fy - at 2) ies ARE THE SECRET woros tha . Jesus spoke and Didymus Judas Thomas wrote ~ down. Wuoever FINDS the interpretation of these sayings will not taste death. This saying, like the majority of the sayings in The Gospel of Thomas, begin with "Jesus said." To avoid redundancy, these intro- \_ductory phrases have been eliminated. —"

**--- SAYFA 23 ---**

ARAYAN, bulana kadar aramaktan vazgeçmez. Bulduğunda başı dertte olacaktır. Sıkıntıya düştüğünde hayret edecek ve her şeye hükmedecektir. SİZE YÖNETENLER "Bakın, saltanat cennettir" derse, o zaman cennetin kuşları önünüzden gelecektir. "Denizdedir" derlerse balık sizden önce gelir. Aksine, krallık sizin içinizde ve dışınızdadır. Kendinizi tanıdığınızda tanınacaksınız ve yaşayan babanın çocukları olduğunuzu anlayacaksınız. Ama eğer kendinizi tanımıyorsanız, yoksulluk içinde yaşarsınız ve yoksulluğun kendisi olursunuz. Bu bilgece sözler Doğulu bilgelerin "şimdi burada ol" tavsiyelerine benzer. ~~ "15° eeae

**--- SAYFA 24 ---**

Bakın eT ee ee GÜNLERDE İLERLEYEN KİŞİ, yedi günlük bir bebeğe hayatın yerini sormaktan çekinmeyecektir ve o kişi yaşayacaktır. Çünkü birinci olanların çoğu sonuncu olacak ve tek olacaklar. Bir olma teması antik edebiyatta yaygındır ve genellikle kişinin merkezini bulmasına, bazen de cinsel ilişkiye gönderme yapar. — Önündekini tanı, gizli olan sana açıklansın. Çünkü açığa çıkmayacak gizli hiçbir şey yoktur. ~~

**--- SAYFA 25 ---**

HARİTALARI O'NA, "Oruç tutmamızı ister misin? Nasıl namaz kılalım? Zekât verelim mi? Hangi diyeti uygulayalım?" diye sordular. İsa şöyle dedi: "Yalan söylemeyin ve nefret ettiğiniz şeyi yapmayın, çünkü göklerin önünde her şey açığa çıkmıştır. Çünkü açıklanmayacak hiçbir şey gizli değildir ve örtülmeyecek hiçbir şey örtülmemiştir." |4 ifadesi bu pasajla yakından paraleldir ve öğrencilerin sorduğu her soruyu yanıtlar. —\_~ »

**--- SAYFA 26 ---**

Buesseo, aslanın insan olması için adamın yiyeceği ASLAN'dır. Aslanın yiyeceği adam lanetlidir ve aslan insan olur. Bazı akademisyenler bu sözün, ruhun kısmen insan, kısmen aslan olduğunu söyleyen Platon'a dayandığına inanıyor. Hayvani yanını evcilleştirmek insan tarafının göreviydi. ~~ Flumankino, ağını denize atan bilge balıkçı gibidir. Onu küçük balıklarla dolu denizden çıkardı. Bilge balıkçı aralarında büyük, iyi bir balık buldu. Küçük balıkların hepsini tekrar denize attı ve hiç tereddüt etmeden büyük balığı seçti. Kimin işitecek kulağı varsa işitsin. Bu pasaj Matta 13:47'ye benzer; burada cennetin krallığı ağla, balıklar ise kurtulan canlara benzetilir. —~

**--- SAYFA 27 ---**

EKİCİ ÇIKTI, elini doldurdu ve 9 ekti. Bazı tohumlar yola düştü; kuşlar gelip onları topladı. Bazıları ise kayanın üzerine düşerek toprağa kök salmadı ve ürün vermedi. Diğerleri dikenlerin arasına düştü; dikenler tohumları boğdu ve solucanlar onları yedi. Fakat diğerleri iyi toprağa düştüler ve iyi meyveler verdiler. Bunlardan ölçü başına altmış ve yüz yirmi ölçü çıktı. / Dünyaya ateş yağdırdık ve bakın | Alev alev yanana kadar onu koruyorum. "Ateş" İsa'nın öğretilerine gönderme yapıyor olabilir. ~~' . 19

**--- SAYFA 28 ---**

11 "Bu CENNET GEÇECEK, üstündekiler de geçip gidecek. Ölüler diri değil, diriler ölmeyecek. Ölüyü yediğin günlerde onu dirilttin. Işığa çıktığında ne yapacaksın? Bir olduğun gün iki oldun. Ama iki olunca ne yapacaksın? Bu söz, "bu cennet" ve "üstündeki"nden sonra ulaşılabilecek nihai hedef olarak üçüncü bir cenneti vaat ediyor. Bu alıntı aynı zamanda ilginçtir çünkü Markos ve Matta'daki İsa'nın "gök ve yer ortadan kalkacak, ama benim sözlerim ortadan kalkmayacak" diye açıkladığı pasaja çok benziyor. ~-20-

**--- SAYFA 29 ---**

HARİÇLER İSA'YA, "Bizden ayrılacağını biliyoruz. Önderimiz kim olacak?" İsa şöyle dedi: "Nerede olursan ol, Adil Yakup'a git; gök ve yer onun için var oldu." Yakup, İsa'nın kardeşi ve Kudüs kilisesinin başıydı. Çarmıha gerilmeyi takip eden yıllarda Hristiyanlığın gelişmesinde önemli bir figür haline geldi. ~-'

**--- SAYFA 30 ---**

İsa MÜRİTLERİNE, "Beni biriyle karşılaştırın ve kime benzediğimi söyleyin" dedi. Simon Peter ona, "Sen adil bir melek gibisin" dedi. Matthew ona şöyle dedi: "Sen bilge bir filozof gibisin." Thomas ona şöyle dedi: "Usta, ağzım senin kime benzediğini söyleyemez." İsa şöyle dedi: "Ben senin efendin değilim. İçtiğin için, ölçtüğün köpüren pınardan sarhoş oldun." Ve Thomas'ı alıp bir kenara çekti ve onunla üç kelime konuştu. Tomas arkadaşlarının yanına döndüğünde ona şunu sordular: "İsa sana ne dedi?" Tomas onlara şöyle dedi: "Eğer onun bana söylediği sözlerden birini size söylersem, taşları alıp bana atacaksınız. Taşlardan ateş çıkacak ve sizi yakacak." Tomas, İsa'ya en çok saygı duyan ve gizli bilgiyle ayrıcalıklı olan öğrenci olarak sunulur. ~+220.

**--- SAYFA 31 ---**

İsa onlara şöyle dedi: "Oruç tutarsanız, kendinize 14 günah yüklersiniz, dua ederseniz kendinizi kınamış olursunuz, sadaka verirsiniz ruhunuza kötülük yapmış olursunuz. "Herhangi bir ülkeye girip orada dolaştığınızda, sizi kabul ederlerse, önünüze ne koyarlarsa yiyin. Aralarındaki hastaları iyileştir. Çünkü ağzınıza giren sizi kirlilemez, fakat ağzınızdan çıkan sizi kirliler." Wauen Kadından doğmamış olanı, yüzüstü düşüp ona tapındığını görüyorsun. O senin baban. || demeye benzer şekilde, bu pasaj cennetsel bir vizyonu, bu durumda kadından doğmamış bir varlığı vaat ediyor. ~-~y

**--- SAYFA 32 ---**

16 İNSAN BARIŞ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR Ben dünyaya dayatmaya geldim ama onlar bunun ayrılık olduğunu bilmiyorlar | yeryüzüne ateş, kılıç, savaş dökmeye geldiler. Çünkü bir evde beş kişi olacak: Üçü ikiye karşı, ikisi üçe karşı; baba oğula ve oğul babaya karşı olacak ve onlar yalnız kalacaklar. | Hiçbir gözün görmediğini, hiçbir kulağın duymadığını, hiçbir elin dokunmadığını, insan yüreğine girmeyeni SİZE VERECEK. Aziz Paul ayrıca görülebilen ve duyulabilenin ötesine geçmekten söz ediyordu. Antik çağda yaygın olan bu görüntü, vizyonlara ve göksel sırlara gönderme yapıyordu. ~-~ -24.

**--- SAYFA 33 ---**

Havariler İsa'ya şöyle dediler: "Bize sonumuzun nasıl geleceğini söyle." İsa dedi ki: "Başlangıcı buldun da sonu mu arıyorsun? Başlangıcın olduğu yerde son da olacaktır. Başlangıçta durana ne mutlu; Sonu bilecek ve ölümü tatmayacaktır." ~-~ 19 yaşından önce var olan Bessep 1s HE yaratıldı. Eğer öğrencilerim olursanız ve sözlerimi dinlerseniz, bu taşlar size hizmet edecektir. Çünkü cennette yazın, kışın değişmeyen, yaprakları dökülmeyen beş ağaç vardır. Bunları bilen, ölümü tatmaz. Onu çevreleyen tanıdık alıntılarının aksine, bu deyişin kökeni Gnostiktir. ~-'

**--- SAYFA 34 ---**

20 HARİKALAR İSA'YA, "Söyle bize, göklerin krallığı neye benzer?" dediler. Onlara şöyle dedi: "Hardal tanesi gibidir, bütün tohumlardan daha küçüktür. Ama ekili toprağa düştüğünde büyük bir dal çıkarır ve gök kuşlarına barınak olur." Yüzyıllar boyunca Yahudi peygamberler cennetin krallığını, Kudüs'teki Süleyman tapınağının inşasında kullanılan Lübnan'ın ünlü sedir ağaçlarına benzettiler. Yani İsa, krallığı küçük bir hardal tohumuna benzeterek dinleyicilerini şok ediyor; bu tohum, çoğu çiftçinin yabancı ot olarak gördüğü dağınık bir bitkiye dönüşüyor. ~~~ 26+

**--- SAYFA 35 ---**

Meryem İsa'ya şöyle dedi: "Öğrencilerin 21 nasıllar?" "Onlar kendilerinin olmayan tarlada yaşayan küçük çocuklar gibiler. Tarlanın sahipleri gelince, 'Tarlamızı geri alalım' diyecekler. Müritler, sahiplerinin önünde çırılçıplak soyunup tarlayı kendilerine geri veriyorlar. "Bu nedenle diyelim ki, ev sahibi bir hırsızın geleceğini biliyorsa uyanık kalır ve hırsızın eve girip eşyalarını almasına izin vermez. "Dünyaya karşı tetikte olmalısınız. Soyguncular üzerinize gelmenin bir yolunu bulmasın diye kendinizi büyük bir güçle silahlandırın, çünkü beklediğiniz zorluk gerçekleşecektir. Aranızda anlayışlı bir adam bulunsun. "Ekin olgunlaşınca, sahibi elinde orakla hızla gelip biçti. Kimin işitecek kulağı varsa işitsin." Antik kültürde öğrencilerden ve diğer takipçilerden sıklıkla "bebekler" veya "çocuklar" olarak söz edilirdi. ~S'

**--- SAYFA 36 ---**

İsa yakınlarda BAZI BEBEKLERİN emzirildiğini gördü ve öğrencilerine şöyle dedi: "Bu çocuklar krallığa girenler gibidir." : Ona, "Eğer çocuksak, krallığa girecek miyiz?" dediler. İsa onlara şöyle dedi: "İkisini bir yaptığınızda, içtekini dıştakine, dışını içtekine, üsttekini alttakine benzettiğinizde ve erkek ile dişiye tek bir bütün yaptığınızda, erkek erkek olmasın ve dişi kadın olmasın, göz yerine göz, el yerine el, ayak yerine ayak ve heykel yerine resim yaptığınızda, o zaman krallığa gireceksiniz." Yahudi bilgelik literatürüne göre Adem, Düşüşten önce çift cinsiyetliydi. Erkekler ve kadınlar nihayet bu daha önceki mükemmellik durumuna yeniden kavuştuklarında, cinsel farklılıklarını kaybedecekler ve bir kez daha çift cinsiyetli olacaklar. o —~\_ -28.

**--- SAYFA 37 ---**

| SENİ BİNDEN BİRİNİ, 10 BİNDEN 23 İKİ SEÇERSİN, BİR OLACAKLAR. HARİÇLERİ BİZE, "Bulunduğunuz yeri gösterin, çünkü onu aramalıyız" dediler. Onlara, "Kimin işitecek kulağı varsa, işitsin. İnsanın içinde ışıktan bir ışık vardır ve o, bütün dünyayı aydınlatır. Parlamayınca karanlık olur" dedi. "Kulağı olan..." cümlesi tanıdık geliyorsa bunun nedeni Matta, Markos, Luka ve hatta Vahiy'de de geçmesidir. —~

**--- SAYFA 38 ---**

25 26 KARDEŞİNİ canın gibi sev; onu gözbebeğiniz gibi koruyun. ~S' Kardeşinin gözündeki kıymığı görüyorsun ama kendi gözündeki merteği görmüyorsun. Kendi gözündeki merteği çıkardığında, artık kardeşinin gözündeki kıymığı görüp çıkarabileceksin. Bu ünlü vaaz Matta ve Luka'da da geçmektedir. ~~  
\* 30°

**--- SAYFA 39 ---**

Eğer oruç tutmazsanız dünya açısından 27 hükümdarlığı bulamazsınız. Eğer Şabat'ı Şabat olarak tutmazsanız babayı göremezsiniz. Dünyadan oruç tutmak, maddi şeylerden vazgeçip manevi bir hayat peşinde koşmak demektir, ~~~ | dünyanın ortasında eğildiler ve 28 kişi onlara bedenen göründü. | hepsini sarhoş buldum ama | hiçbirini susuz bulmadı. Ruhum insanlığın çocuklarına acıyordu çünkü onların kalpleri kördü. Dünyaya boş geldiklerini görmüyorlar; ve dünyadan boş olarak ayrılmaya çalışıyorlar. Şimdi sarhoşlar. Şaraplarını silktikleri zaman tövbe ederler. İsa burada, Yuhanna İncili'nde ve Gnostikler arasında yaygın olarak kullanılan, cennetten gönderilmiş bir kurtarıcı olarak konuşuyor. "Sss

**--- SAYFA 40 ---**

20 30 ET ruhtan dolayı var ise bu bir mucizedir; ama eğer ruh bedenden dolayı var ise bu bir mucizeler mucizesidir. | Bu kadar büyük bir zenginliğin bu yoksulluğun ortasında nasıl ortaya çıktığına hayret ediyorum. İsa, ruh kadar saf bir durumun, beden kadar sıradan bir şeyle nasıl ilişkilendirilebileceği karşısında neredeyse şaşkına dönmüş görünüyor. ~~~"Vay be ÜÇ TANRI VARDIR, onlar tanrıdır. İki veya bir varsa, onunla birlikteyim. ~~~' bir BDI.

**--- SAYFA 41 ---**

Hiçbir PEYGAMBER kendi köyünde KABUL EDİLEMEZ; 31 hekim kendisini tanıyanları iyileştirmez. Bu söz ve onu takip eden üç söz Yeni Ahit İncillerinde de geçmektedir. Muhafazakar akademisyenler Thomas'ın Markos, Matta ve Luka'ya bağımlı olduğuna inanırken liberal tarihçiler onun bağımsız olarak yazıldığını iddia ediyor. ~~~ Yüksek bir dağın üzerine kurulmuş ve iyi tahkim edilmiş bir şehir yıkılamaz ve gizli kalmaz. ~~~'

**--- SAYFA 42 ---**

33 34 Waar KULAĞINIZLA DUYUN, damlarınızdan başkalarının kulaklarına vaaz edin. Çünkü hiç kimse kandili yakıp onu kilenin altına ya da gizli bir yere koymaz. Bunun yerine, içeri giren ve çıkan herkesin ışığını görebilmesi için onu bir kandilliğin üzerine koyuyor. İsa'nın zamanındaki lambalar, yağ yakan küçük pişmiş toprak fenerlerdi ve çoğu zaman bölgedeki penceresiz evlerin içindeki tek ışık kaynağıydı. a l=KÖR bir adam kör bir adama liderlik eder, ikisi de hendeğe düşer. %13A

**--- SAYFA 43 ---**

l+ KİMSENİN güçlü bir adamın evine girip ellerini bağlamadan zorla alması MÜMKÜN DEĞİLDİR. O zaman güçlü adamın evini yağmalayabileceksiniz. —~~' Sabahtan akşama kadar, akşamdan sabaha kadar ne giyeceğiniz konusunda KENDİSİNİZ OLMAYIN.

**--- SAYFA 44 ---**

38 MÜSLÜMANLARI, "Bize ne zaman açıklanacaksın ve seni ne zaman göreceğiz?" diye sordular. İsa şöyle dedi: "Utanmadan soyunduğunuzda, küçük çocukların yaptığı gibi giysilerinizi alıp ayaklarınızın altına koyduğunuzda, yaşayanın oğlunu göreceksiniz ve korkmayacaksınız." Bazı bilim adamları burada bahsedilen soyunmanın vaftiz töreniyle ilgili olduğuna inanıyor. ~~~ Birçok kez bu kelimeleri duymayı arzuladınız | sizinle konuşuyorum ve bunları duyabileceğim başka kimsen yok. Günler gelecek beni arayacaksın ama bulamayacaksın. —~~' Seiae

**--- SAYFA 45 ---**

"Ferisiler ve Yazıcılar bilginin anahtarlarını aldılar ve onları sakladılar. Girmediler ve girmek isteyenlere de izin vermediler. Ama siz yılanlar kadar akıllı ve güvercinler kadar masum olmalısınız. ~~~' Babası olmadan bir asma dikildi, fakat 40- güçlenmediği için kökünden sökülecek ve çürüyecek. ae

**--- SAYFA 46 ---**

anne 42 Elinde bir şey varsa daha fazlasını alacak; Hiçbir şeyi olmayanın, elindeki azı bile elinden alınacak. ~~~' YOLDAN GELENLER Olun. Başka bir olası çeviri de İsa ve öğrencilerinin gezgin yaşam tarzına atıfta bulunan "gezginler olmak"tır.SS' +38

**--- SAYFA 47 ---**

Viscirt'leri O'na şöyle diyor: "Sen kimsin ki bize bunları söylüyorsun?" "Size söylenenlere rağmen kim olduğumu bilmiyorsunuz. Yahudiler gibi oldunuz: Ağacı seviyorlar ama meyvesinden nefret ediyorlar; meyveyi seviyorlar ama ağaçtan nefret ediyorlar." Babaya küfreden kişi 44 bağışlanacaktır ve oğula küfreden kişi affedilecektir; fakat kutsal ruha küfreden kişi ne yerde ne de gökte affedilmeyecektir. +39.

**--- SAYFA 48 ---**

~ 45 46 Üzüm dikenden, incir deve dikeninden TOPARLANMAZ; meyve vermezler. İyi insan, hazinesinden iyilik çıkarır; Kötü insan, kalbindeki kötü hazineden kötülük çıkarır ve kötü konuşur. Çünkü yüreğinin taşkınlığından kötülük üretir. Thomas gibi sözler koleksiyonları, birey ve dünya hakkında basit gerçekleri sunan atasözlerini içeren Orta Doğu'nun bilgelik edebiyatından doğmuştur. —~' Adem'den Vaftizci Yahya'ya, kadınlardan doğanlar arasında hiç kimse Vaftizci Yahya'dan daha üstün değildir. Ama | aranızda çocuk olan herkesin krallığı bileceğini ve Yahya'dan üstün olacağını söyledi. İD

**--- SAYFA 49 ---**

I+'nın bir insanın iki ata binmesi<sup>47</sup> veya iki yay çekmesi MÜMKÜN DEĞİLDİR. Bir hizmetçi iki efendiye hizmet edemez; birini onurlandıracak ve diğerini küçümseyecektir. Hiç kimse eski şarap içmez ve hemen yeni şarap içmek istemez. Yeni şarap, patlayabilir diye eski şarap tulumlarına konulmaz; ve eski şaraplar, bozulabileceği için yeni tulumlara dökülmez. Hiç kimse yeni bir giysiye eski bir yama dikmez, çünkü yırtılır. ~~' İKİ kişi aynı evde birbirleriyle barışılır, dağa "Kimilda!" derler. ve taşınacaktır. ~~ "41.

**--- SAYFA 50 ---**

49 50 Ne mutlu YALNIZLARA ve seçilmişlere, çünkü krallığı bulacaksınız. Çünkü oradan geldiniz, yine oraya gideceksiniz. ~~' Je SİZE "Nereden geldiniz?" DİYORLAR. onlara, "Biz ışıktan, ışığın kendiliğinden var olduğu ve onların suretinde kendini gösterdiği yerden geldik" deyin. Eğer sana "Sen kimsin?" onlara, "Biz onun oğullarıyız ve yaşayan babanın seçilmişleriyiz" deyin. Sana, "İçindeki babanın alameti nedir?" diye sorarlarsa. Onlara, "Bu bir hareket ve sükunettir" de. Soruyu soran kişiler, ışığa giden geçitleri koruyan göksel güçlerden, gnostik metinlerde sıklıkla kullanılan görüntülerden bahsediyor olabilir. evet

**--- SAYFA 51 ---**

MÜRİTLERİ O'NA, "Ölülerin huzuru hangi gün gerçekleşecek ve yeni dünya ne zaman gelecek?" dediler. Onlara, "Aradığınız huzur geldi ama siz onu tanımadınız" dedi. —~S' Pisciptes saio O'na, "İsrail'de 24 52 peygamber konuştu ve hepsi senden bahsetti." Onlara, "Siz, yanınızda Diri'yi ihmal ettiniz ve yalnızca ölülerden söz ettiniz" dedi.

**--- SAYFA 52 ---**

Bunun üzerine 54 MÜSLÜMANLARI O'na, "Sünnet caiz midir, değil mi?" dediler. Onlara şöyle dedi: "Eğer değseydi, babaları onları analarından zaten sünnetli olarak doğururdu. Aksine, ruhtaki gerçek sünnet tamamen faydalı oldu." Yeni Ahit'te Aziz Pavlus, Yahudi olmayanların sünnetine karşı çıkan ilk Hristiyan olarak tasvir edilir, ancak burada bizzat İsa bu geleneği eleştirmektedir. —' Bressep FAKİRDİR, çünkü seninki cennetin krallığıdır.

**--- SAYFA 53 ---**

Babasının ve annesinin benim öğrencim olamayacağına ve erkek ve kız kardeşlerinden nefret etmeyen ve çarmıhını üstlenmeyen kişinin benim öğrencim olamayacağına söz verir. bana layık olmayacak. Güçlü bir sosyal radikalizm unsuru, aileyi reddetme noktasına varacak kadar İsa'nın sözlerine hakimdir. ~~ O, dünyaya bir ceset bulunduğunu anlamış değil; ve bir ceset bulan kişiye dünya layık değildir. "Ceset bulan" tabiri Yahudi edebiyatında birisini övmek için kullanılırdı. ~~' -45%

### --- SAYFA 54 ---

İA 58 BABA'NIN KRALLIĞI iyi tohuma sahip bir adama benzer. Düşmanı gece geldi ve iyi tohumların arasına yabancı otlar ekti. Ancak adam kimsenin otu kaldırmasına izin vermedi. "Bunu yapmayın çünkü otu sökmeye gittiğinizde buğdayı da beraberinde çekersiniz" dedi. Hasat gününde yabancı otlar göze çarparak; yukarı çekilip yakılacaklar. Bahsedilen "ot", Orta Doğu'daki buğday tarlalarına musallat olan, darnel adı verilen zehirli bir bitki olabilir. —' Buesseo emek vermiş ADAMDIR; hayat buldu.

### --- SAYFA 55 ---

Yaşadığın sürece HAYİYET'e bak, yoksa ölürsün ve onu görmek istersin ama göremezsın. ~~' Yahudiye'ye giderken bir Samiriyelinin kuzu taşıdığını gördüler. Öğrencilerine, "Kuzuyu neden taşıyor?" dedi. Ona, "Onu öldürüp yiyebilirsin" dediler. Onlara, "Yaşadığı sürece onu yemez; ancak onu öldürüp ceset haline gelirse yemez" dedi. "Yoksa yiyemez" dediler. Onlara, "Kendiniz dinlenecek bir yer aramalısınız, yoksa ceset olursunuz ve yenilirsiniz" dedi. pe > a a e

### --- SAYFA 56 ---

61 İsa şöyle dedi: "İkisi kanepede dinlenecek; biri ölecek, diğeri yaşayacak." Salome, "Sen kimsin dostum? Yatağıma çıktın ve masamdan yemek yedin" dedi. İsa ona, "Varlığını farklılaşmamış olandan alan benim. Babamın şeyleri bana verildi" dedi. Salome, "Ben senin öğrencim" dedi. İsa ona şöyle dedi: "Bu nedenle, birlik olan herkes ışıkla dolacak, fakat bölünmüş olan kişi karanlıkla dolacak." Salome burada müstehcenlik yapmıyor: Erken Akdeniz dünyasında akşam yemeği misafirleri normalde masanın yakınına yerleştirilen kanepelere yaslanırdı. Ayrıca ilgi çekici olan Salome isimli bir kadının kendisini İsa'nın öğrencisi olarak adlandırması +48'dir.

### --- SAYFA 57 ---

| 62 gizemlerime layık olanlara GİZEMLERİMİ ANLATIN. Sağ elinizin yaptığını sol elinizin bilmesine izin vermeyin. —~ "Hatırı sayılır bir servete sahip olan ZENGİN BİR ADAM VARDI. 63 Dedi ki, "Paramı dikiş dikmek için kullanacağım, biçeceğim, ekeceğim ve depolarımı meyveyle dolduracağım ki | hiçbir şeyin eksikliği kalmayacak." Niyeti buydu ama o gece öldü. Kimin kulağı varsa işitsin. Yaşamın zayıf doğası Tomas'ta ve İsa'nın öğretileri boyunca hayati bir temadır. +49.

### --- SAYFA 58 ---

64 BİR ADAMIN ziyaretçi kabul etme alışkanlığı vardı. When he had prepared a banquet he sent his servant to invite the guests. The servant went to the first and said to him, "My master invites you." Adam cevap verdi: "Bazı tüccarların bana borcu var. Bu akşam bana gelecekler; gidip onlara emir vermeleri gerekiyor. Akşam yemeğinden izin dilemek istiyorum." The servant went to another and said to him, "My master has invited you." The second man said to him, "I have just bought a house and am needed for a day. | have no time." The servant went to another and said to him, "My master invites you." ; O adam, "Arkadaşım evlenmek üzere ve | düğün yemeği hazırlaması gerekiyor; | gelemeyeceğim. | yemekten izin almak için yalvarıyorum" dedi. The servant went to another and said to him, "My master invites you." -50-

### --- SAYFA 59 ---

Hizmetçiye, "Bir köy satın aldım, kirayı almaya gidiyorum. | gelemeyeceğim. | yemekten izin istiyorum." dedi. Setane geri döndü ve efendisine, "Davet ettiğiniz kişiler yemekten muaf tutulmak istediler" dedi. Efendi hizmetçisine, "Sokaklara çık, bulduklarını getir de yemek yesinler" dedi. Babamın yerlerine alıcılar ve tüccarlar girmeyecek. Bu benzetme Matta ve Luka'da da farklı şekilde anlatılır ve doğası gereği politik süslemelerle anlatılır. Bu, bazı bilim adamlarının Tomas'taki versiyonun İsa'nın anlattığı gerçek hikayeye en yakın olduğunu iddia etmelerine yol açtı. ~~ \*Si-

**--- SAYFA 60 ---**

65 x İYİ ADAM'ın bir bağı vardı. Onu bazı çiftçilere kiraladı ki onlar da eksinler ve meyvesini onlardan alsın. Bağın meyvesini bağcıların kendisine vermesi için hizmetçisini gönderdi. Hizmetçisini yakaladılar, dövdüler ve neredeyse öldürüyorlardı. Hizmetçi dönüp efendisine durumu anlattı. Ustası, "Belki de onu tanımadılar" dedi. Başka bir hizmetçi gönderdi. Kiracılar da onu dövdü. Daha sonra usta oğlunu gönderdi. 'Belki oğluma saygı duyarlar' dedi. Bağın varisi olduğunu bilen kiracılar, oğlunu yakalayıp öldürdüler. Kimin kulağı varsa işitsin. "52°

**--- SAYFA 61 ---**

İnşaatçıların reddettiği TAŞI BANA koy. 66 Bu temel taşıdır. Erken Hristiyan tasvirlerinde "reddedilen taş" İsa'nın simgesidir. — HER ŞEYİ BİLİYOR AMA KENDİNİ BİLMEYEN, HER ŞEYDEN yoksundur. —y

**--- SAYFA 62 ---**

68 69 Nefret edildiğinizde ve zulme uğradığınızda ve zulme uğradığınız yerde onlar yer bulamayacaklar. Bu, MS 1. yüzyılda Roma'nın Hristiyanlara ve Yahudilere yönelik zulmünden uzak bir yer bulmak anlamına gelebilir. ~ Bessep ONLAR kalplerinde zulme uğrayanlardır; bunlar babayı gerçekten tanıyanlardır. Ne mutlu aç olanlara, çünkü muhtaçların karnı doyacak. ~~ pistler

**--- SAYFA 63 ---**

ORTAYA ÇIKTIĞINIZDA, sahip olduğunuz yumurta sizi kurtaracaktır. İçinizde olmayan şey, eğer onu içinizde bilmiyorsanız sizi öldürür. Bir başka deyişle kurtuluş manevi hayatın tam olarak gelişmesiyle gerçekleşir. Pa) Pie ~—" ; ay ah BU EVİ YIKACAĞIM ve kimse onu yeniden inşa edemeyecek. oy ; . H fy ip ' Yeni Ahit İncillerinde İsa, Kudüs'teki bir tapınağın yıkılmasından söz ediyor. ~"

**--- SAYFA 64 ---**

Ws LS 73 Bir adam salp İsa'ya, "Kardeşlerime söyle, babamın mallarını benimle paylaşsınlar." Adama, "Ey dostum, kim beni bölücü yaptı?" dedi. Öğrencilerine döndü ve onlara şöyle dedi: "Ben bölücü değil miyim?" Yorumlardan biri, "bölücü"nün aslında şizmatik bir kişiyi ifade ettiği ve İsa'nın kendisinin bir kafir olduğunu inkar ettiği yönündedir. S' "Hasat Büyük ama işçi sayısı az, bu yüzden hasada işçi göndermesi için Rabbimize dua edin. > Hise

**--- SAYFA 65 ---**

yalak çevresinde, ama kuyuda hiçbir şey yok. —~ Çoğu kapıda duruyor ama gelin odasına girecek olanlar yalnız olanlar. '

**--- SAYFA 66 ---**

76" BABA'NIN KRALLIĞI, malları olan ve bir inci bulan bir tüccar gibidir. Bu tüccar bilgeydi. Malları sattı ve bir inciyi kendisi için satın aldı. Ayrıca, hiçbir güvenin yemek için girmediği ve hiçbir solucanın yok etmediği, yok olmayan, kalıcı bir hazineyi aramalısınız. Onların bilgeliğindeki karşıt kültürler, Thomas'taki birkaç benzetme, insanların gerçek kimliklerini keşfetmelerini ve maddi dünyanın hemen ilgisiz olduğunu düşünmelerini tasvir eder. — +58

**--- SAYFA 67 ---**

| Her şeyin üstünde olan İŞİĞİM | hepsiyim; hepsi benden çıktı ve hepsi bana geri döndü. Ahşabı böl ve | oradayım. Taşı kaldır, beni orada bulacaksın. ~~' Bizim ülkeye nasıl geldin? Rüzgârın salladığı bir kamış görmek miydi bu? Yoksa krallarınız ve büyükleriniz gibi güzel giysiler giymiş bir adam görmek mi? Onlar güzel elbiseler giymişlerdir ve onlar gerçeği bilmezler. Bu sözün Yeni Ahit'te yer alan versiyonu Vaftizci Yahya'ya atıfta bulunmaktadır; ama burada gizemli bir şekilde John'dan bahsedilmiyor. —~ -59- 78

**--- SAYFA 68 ---**

hepsi aaa a St ti ar Diane RS IW ya) Kalabalığın içindeki bir kadın ona şöyle dedi: "Seni taşıyan rahme ve seni besleyen memelere ne mutlu." Ona şöyle dedi: "Ne mutlu babanın sözünü duyup onu gerçekten uygulayanlara. Çünkü öyle günler gelecek ki, 'Ne mutlu gebe kalmayan rahme ve süt vermeyen memelere' diyeceksiniz." Bu hem erkekten ziyade mesaja odaklanma talebi hem de doğal ailenin manevi aileden daha aşağı düzeyde olduğu iddiasıdır. ~- -60-

**--- SAYFA 69 ---**

vücut; Bas'a sahip olan kişi dünyaya layık değildir. Gnostisizm'de dünya genellikle ölümle eş tutulur; bu, bireysel arayışın üstesinden gelmek zorunda olduğumuz bir şeydir. ~- ' Zengin olan kral olsun ve güce sahip olan bundan vazgeçsin. —~

**--- SAYFA 70 ---**

82 83 YAKINIMDA OLMAYAN hiç kimse ateşe yakın değildir, benden uzakta olan ise krallığın istarbromisidir. Çok benzer bir Yunan atasözü şöyle başlar: "Zeus'un yanında olan, yıldırımın yanındadır." ~- ' GÖRÜNTÜLER erkeğe GÖSTERİLİR, ancak içlerindeki ışık babanın ışığının görüntüsünde gizlidir. Kendisi ortaya çıkacak, ancak görüntüsü onun ışığıyla gizlenmiştir. Bu sözdeki ve sonraki iki sözdeki kafa karıştırıcı mesajlar nedeniyle, bazı bilim adamları üçünün de Thomas'ın orijinal metnine daha sonra eklendiğine inanıyor. ; —~ ' 4 "162i

**--- SAYFA 71 ---**

BENZERLİĞİNİZİ GÖRDÜĞÜNÜZDE sevinirsiniz. Fakat 84Önünde var olan, ölmeyen ve ortaya çıkmayan suretlerini gördüğünde, ne kadarına katlanırsın? Gnostikler, her bireyin, kişinin fiziksel bedenini aşarak ve yeni beden beklediği göksel aleme ulaşarak gerçekleştirilebilecek yeni bir "beden" veya "imgeye" sahip olduğuna inanıyordu. ~- ' Avam 8 büyük güç 85 ve büyük bir zenginlikten var oldu ama yine de sana layık değildi. Çünkü layık olsaydı ölümü tatmazdı.

**--- SAYFA 72 ---**

86 "TİLKİLERİN İNLERİ VAR, kuşların da yuvaları var, ama insanoğlunun başını yaslayıp dinlenebileceği bir yer yok. "İnsanoğlu", bir "kişi"ye ya da "insan"a gönderme yapan yaygın bir Yahudi ifadesiydi. => 87 Zavallı 1s Bedene bağımlı olan BEDEN ve perişan olan, her ikisine de bağımlı olan ruhtur. Buradaki mesaj, maddi dünyaya bağlı herkesin yanlış yönlendirildiği ve ruhsal açıdan yetersiz olduğudur. —S' sa4ls

**--- SAYFA 73 ---**

aç ' MELEKLER VE PEYGAMBERLER sana gelecekler ve senin olanı sana verecekler. Siz de elinizdekileri onlara veriyorsunuz ve kendi kendinize diyorsunuz ki: "Hangi gün gelip kendilerinin olanı alacaklar?" ey —> rh Bardağın dışını nasıl yıkarsın? İçini yapanın dışını da yaptığını bilmiyor musun? Thomas'ın bilgece sözlerinden bir diğeri, bu, insan davranışının aptalca doğasını yansıtır. —

**--- SAYFA 74 ---**

aS) 91 BANA gelin, çünkü boyunduruğum kolaydır ve efendimiz yumuşaktır ve kendinize huzur bulacaksınız. Thomas'ın zamanında hâlâ popüler olan Yahudi bilgelik hareketinin ruhani arayışlarından biri, ilahi bir "yuva" arayışydı. —~ ' O'na, "Bize kim olduğunu söyle ki, sana inanalım" diyorlar. Onlara şöyle dedi: "Siz göklerin ve yerin yüzünü inceliyorsunuz ama önünüzde ne olduğunu bilmiyorsunuz ve bu zamanı nasıl anlayacağınızı da bilmiyorsunuz." ~S""

**--- SAYFA 75 ---**

eqn a Ny 4 Be y My, N y q EK VE BULACAKSINIZ, yine de eski zamanlarda bana sorduğunuz şeyler | sana söylemedim; şimdi ne zaman | sana onlardan bahsetmek istiyorum, sormuyorsun. —y : 0} ¥ oa Pi a : ae Do not ive wrar Köpekler için KUTSALDIR, çünkü 93° ; Onu gübre yığınının atacaklar. eB incilerini domuzlara atmayın. Bu örneğin yanı sıra Yeni Ahit ile Tomas İncili arasında yetmişten fazla paralellik bulunmaktadır. \* —,

**--- SAYFA 76 ---**

94 KİM ARARSA BULACAKSINIZ. Ona açılacak. 95 PARANIZ VARSA, faizle borç vermeyin, geri alamayacağınız kişilere verin.

**--- SAYFA 77 ---**

bir Cy | ye: ' ia 4 : Bhs O biz) ben : i ny : Ps a . yi - BABA'NIN KRALLIĞI, biraz maya alıp hamurun içine saklayan ve onu büyük somunlar haline getiren bir kadına benzer. Kimin kulağı varsa işitsin. Bu söz, İsa'nın hardal tohumuyla ilgili olarak Tanrı'nın krallığına benzettiği meşhur sözü gibi "büyüme benzetmelerinin" karakteristiğidir. ~Sy

**--- SAYFA 78 ---**

iD, Tue BABA KRALLIĞI, un dolu bir kavanoz taşıyan bir kadına benziyor. Uzun bir yolda yürürken kavanozun sapı kırıldı; yemek arkasından yola döküldü. Bunu fark etmedi; kazadan haberi yoktu. Evine geldiğinde kavanozu yere koydu ve boş olduğunu gördü. Hristiyan literatüründe benzersiz olan bu söz, belki de insanlar dikkatli olmazsa krallığın ellerinden kayıp gidebileceği anlamına geliyor. —' S70

**--- SAYFA 79 ---**

kim öldürecek, bir adam. Kendi evinde bir şan kılıcı tuttu ve elinin yeterince güçlü olup olmayacağını anlamak için onu duvara sapladı. Sonra güçlü olanı öldürdü. Yine Thomas İncili'ne özgü olan bu, bir suikastçının tüyler ürpertici tanımıdır.

**--- SAYFA 80 ---**

99 Salı HARIÇLER O'NA, "Kardeşlerin ve annen dışarıda duruyor" dediler. Onlara şöyle dedi: "Burada babamın vasiyetini yerine getirenler benim kardeşlerim ve annemdir; babamın krallığına girecek olanlar onlardır. ~~~' 100 İsa'ya bir altın para gösterdiler ve ona, "Sezar'ın adamları bizden vergi istiyor" dediler. Onlara şöyle dedi: "Sezar'ın hakkını Sezar'a verin; Allah'ın olanı Allah'a verin, benim olanı bana verin." — 72.

**--- SAYFA 81 ---**

vardı. il' f; fia a ~ hal th ae eae ad abe Weal THE wuo boes Babasından ve annesinden nefret etmiyor | benim öğrencim olamayacaksınız; ve babasını ve annesini sevmeyen | benim öğrencim olamayacaksınız. İsa'nın öğrencilerine ebeveynlerinden nefret etmelerini ve onları sevmelerini söylemesindeki örtülü çelişki, ikinci grubun kutsal ruha gönderme yapmasıyla açıklanabilir. -S' Sa Lanet olsun PHaaise'lere, çünkü onlar öküz yemliğinde yatan bir köpeğe benziyorlar, çünkü o ne yemek yiyor, ne de öküzlerin yemesine izin veriyor. Sığır yemliğindeki köpek görüntüsü eski edebiyatta yaygındır, hatta Ezop masallarında bile görülür. int ~

**--- SAYFA 82 ---**

103 104 Buesseo, soyguncuların nereye gireceğini bilen, böylece onlar istila etmeden önce ayağa kalkıp gücünü toplayıp silahlanmasını bilen ADAMDIR. ~~' Ona, "Gel, bugün namaz kılalım, oruç tutalım" dediler. İsa şöyle dedi: "Neden? Hangi günah işledim ya da nasıl yenildim? Güvey gelin odasından çıktıktan sonra insanlar oruç tutup dua etsinler." alan

**--- SAYFA 83 ---**

fa } ic Be : ; ey H mM s Poo Vee an 0 ay Db: Ak Ree es 4; \_ Anne ve babanın fahişenin oğlu olarak anılacağını kimse bilmiyor. İKİ BİRİ YAPTIKTAN SONRA insan oğulları olacaksınız ve "Dağ, harekete geç!" dediğinizde. hareket edecek. 22 demek gibi, ikinin bir olması, erkek ve kadınların a 4'i'den önce Adem'in sahip olduğu çift cinsiyetli duruma geri dönmesini ifade eder; düşmek. i) | ro, ce —S'

**--- SAYFA 84 ---**

a we Te 107 KRALLIK yüz koyunu olan bir çobana benzer. Bunlardan en büyüğü olan biri yoldan çıktı. Çoban doksan dokuzu bırakıp onu bulana kadar aradı. Emek verdikten sonra koyunlara şöyle dedi: "Seni doksan dokuzdan daha çok seviyorum." Birinci yüzyılda İsrail'de kaybolan nadir bir kuzuydu. Her çobanın yalnızca kendi sürüsünün bildiği benzersiz bir düdüğü vardı. İki sürü bir sulama noktasında umutsuzca birbirine karışırsa, sürünün diğer koyunlardan hemen ayrılıp onu takip etmesi için çobanın sadece hafif bir ıslık çalması yeterliydi. ~ S75

**--- SAYFA 85 ---**

W Hoefer ağzımdan İÇECEKLER şu şekilde olacak | sabah 108 ve | o kişi olacak ve gizli şeyler o kişiye açıklanacaktır. —~S' Te kingDo, tarlasında farkında olmadan bir hazine saklayan adama benzer. Öldükten sonra tarlayı kendisi de haberi olmayan oğluna bıraktı. Tarlayı miras alan oğul onu sattı. Tarlayı satın alan, tarlayı sürerken hazineyi buldu. Dilediği kişiye faizle borç vermeye başladı. Bilgeliğin gizli bir hazine olduğu imgesi Atasözleri'nde, Matta'da ve ayrıca Ezop'un Masallarında görülür. ~~'

**--- SAYFA 86 ---**

e 1) Dünyayı bulan ve zengin olan, dünyayı inkar etsin. 111.Gökler ve yer senin huzurunda dürülecek ve diri olanda yaşayan ölümü görmeyecektir. İsa, "Kendini bulan kişiye, dünya ona layık değildir" demiyor mu? Önceki deyiş gibi bu da Thomas'ın içinden geçen karşıt kültür mesajını taşıyor; dünyevi değerler ruhsal açıdan yetersizdir ve reddedilmelidir. ~~

**--- SAYFA 87 ---**

SS' Visciptes saio O'na, "Krallık ne zaman gelecek?" Dedi ki: "Beklendiği zamanda gelmeyecek. y Fy 'Buraya bak' ya da 'Şuraya bak' demeyecekler. Daha doğrusu babanın krallığı yeryüzüne yayılmıştır ve insanlar onu görmezler." SS

**--- SAYFA 88 ---**

114 Simon PETER ONLARA, "Meryem'in bizi bırakmasına izin verin, çünkü kadınlar yaşama layık değildir" dedi. İsa şöyle dedi: "Bakın, onu erkek yapsın diye ona önderlik edeceğim ki o da siz erkeklere benzer yaşayan bir ruh olsun. Çünkü kendini erkek yapan her kadın cennetin krallığına girecek." Yeni Ahit'in en önemli öğrencisi olan Petrus, Thomas İncili'nde çok daha düşük bir statüye sahiptir. Meryem ise özel bir yere yükseltilmiştir. ~~-80-

**--- SAYFA 89 ---**

4 Thomas'a Göre Bir Gosret | Metnin son satırı müjdeyi Tomas'a atfederken, giriş satırı Didymos Yahuda Tomas'a gönderme yapıyor. \_ “Thomas” Sami dilinde “ikiz” anlamına gelir ve “Didymos” da Yunanca'da aynı anlama gelir; yalnızca Yahuda gerçek bir isimdir. Bu, bazı bilim adamlarının, gerçekten adı geçen yazarın İsa'nın kardeşi Yahuda olduğunu iddia etmelerine yol açtı. Resmi yazarın İsa'nın kardeşi mi yoksa "şüpheli Thomas" mı olduğuna bakılmaksızın, her iki kişinin de Thomas'ın İncili ile ilgisi olduğu hiçbir zaman belirlenmemiştir. -S'

**--- SAYFA 90 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 91 ---**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM a Keşif

**--- SAYFA 92 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 93 ---**

BİRİNCİ BÖLÜM YUKARI NİL NEHRİ BOYUNDA Aralık Ayı'ndaki Kan Davası Sabahh'ı kazmak için İDEAL zaman. Yıkıcı yaz sıcaklığı gitti ve vadi toprağı kurak mevsime göre daha esnek oldu. Aralık 1945 özellikle hayırlıydı. İkinci Dünya Savaşı dört ay önce bitmişti. Mısır, Rommel'in yıkımları ile yeni İsrail devleti üzerine yaklaşan savaş arasında hoş bir aradan keyif alıyordu. Ortadoğu'ya nadir bir barış çöktü. Ancak nehrin yakınındaki bir uçurumun eğimli tabanında kazı yapan deve sürücülerinin endişelenmesi gereken kişisel bir savaş vardı. Aralarında Muhammed Ali ve iki erkek kardeşinin de bulunduğu yedi kişi vardı. Nitrat bakımından zengin gübreyi avladıkları, memleketlerinden pek de uzak olmayan bölge, bilmeyen bir göz için güvenli ve mütevazı görünüyor. Kahire'nin üç yüz mil güneyinde yer alan burası, Nil'in doğudan batıya aktığı bir noktadır. Küçük Nag Hammadi köyü, sadece birkaç mil uzakta, nehirdeki bir dönemecin yakınında yer almaktadır.

**--- SAYFA 94 ---**

Alman tanklarını Müttefik kuvvetlerinden ayıran kumdaki çizgi gibi, Muhammed Ali ve çetesi için tehditkar bir sınır çizgisi oluşturan demiryolu hattı da burada bulunuyordu. Rayların güneyinde, nehir kıvrımının içinde Ali'nin kabilesinin toprakları vardı. Kuzeyde, Ali'nin babasını öldürmüş olan savaşan bir klanın müstahkem köyü olan Hamrah Dum yatıyordu. Yedi sabah kazıcısı, köylerinin güvenli sınırları ile kesin ölüm bölgesi arasında, sahipsiz bir bölgedeydi. Hamrah Dum'un Havwarileri, bizzat Peygamber'in soyundan gelen asil bir Arap ırkı olduklarını iddia ediyorlardı. Onlar hakkında kesin olan bir şey vardı: Ali'nin kavminden kan tutkusuyla nefret ediyorlardı. Kavanozu bulan Ali'nin kardeşiydi. On beş yaşında bir delikanlı olan Ebu el-Mecd, petekli bir uçuruma doğru yükselen yamaç yamacının yakınındaki düz bir alanda yaşlı adamlarla birlikte çalışıyordu. Abu fıçı şeklindeki bir kayanın altındaki toprağı karıştırırken kırmızımsı renkte büyük bir vazo ortaya çıkardı. Altmış santim yüksekliğindeydi ve tepesinde dört küçük kulpu vardı. Ağız bir kase ile kapatılmış ve zift ile kapatılmıştır. Muhammed Ali hemen görevi devraldı. Ağabeyi -yirmi altı yaşında deneyimli bir adam olmasına rağmen- ilk başta gizemli kutuyu kıramayacak kadar korkmuştu. Bu, insan veya hayvan şeklinde ortaya çıkabilen ve insanlar üzerinde doğaüstü güçler uygulayabilen kötü bir ruh olan cinleri içerebilecek türden bir gemiydi. Ama sonunda açgözlülük korkuyu yendi. Ali, ° 86-'dan daha muhtemel olduğunu düşündü.

**--- SAYFA 95 ---**

'Merhaba karanlık ev bir iblis, kil kavanoz altınla dolu olabilir. Kazısını kaldırıp parçaladı. Otuz yıl sonra Muhammed Ali hala o noktadan korkuyordu. Amerikalı bir akademisyen nihayet bu yakalanması zor köylüyü yakaladığında Eylül 1975'ti. Ali'nin kazması cinlerden çok daha şaşırtıcı bir şeyi ortaya çıkarmıştı ve bu uzun boylu, köşeli profesör, keşfi çevreleyen gizemi çözmek istiyordu. Bölge Ali'nin köyüne beş mil uzaklıkta olmasına rağmen Mısırlılar oraya otuz yıldır geri dönmemişti. James M. Robinson, yoğun tavırları ve hafif bir Güneyli çekiciliği olan, son derece kararlı bir adamdı. Ali'nin kazma aletini kullandığı dönemde Columbia İlahiyat Semineri'nden onur derecesiyle mezun olmuştu. Artık keşfi akademik kariyerini belirleyen adamı bulmuştu. Ama Ali kararlıydı. Rakip bir klan üyesinin kalbinin üzerinde açtığı yarayı açığa çıkardıktan ve saldırganı öldüreceğini söyleyerek övündükten sonra bile Ali, Robinson'u Nil Nehri boyunca geri götürmeyi reddetti. Robinson rüşveti denedi ve Ali pes etmeden önce köylünün cesaretine meydan okudu. O zaman bile Ali'nin koşulları Keystone Polisleri komedisinden fırlamış gibiydi. Amerikan kıyafetleri giyecek ve Rus yapımı bir cipin arkasında Robinson'un yanına oturacaktı. Silah sesi durumunda Robinson kalkan görevi görecek: dışarı çıkarken bilim adamı 'a7 ~ Se'nin üzerinde oturacaktı.

**--- SAYFA 96 ---**

Hamrah Dum'a en yakın tarafta, sonra geri dönüşte Ali onunla yer değiştirecekti, böylece Robinson her zaman Mısırlı ile rakip köy arasında konumlanacaktı. Seçilen gün, oruç dönemi olan İslam ayı Ramazan ayıydı. Ali, güvenliğini daha da sağlamak için, açlık ve susuzluğun düşmanlarını içeride tutacağı öğleden sonra geç saatlerde gitmelerini önerdi. Sürücü durmadan uçurumların üzerinden geçecekti. Ali keşif yerini işaret ederdi. Grup kaya yüzeyi boyunca ilerlerken Ali onları bir mezara yönlendirdi. Robinson daha sonra gergin deve sürücüsü olmadan geri döndü ve beş gün boyunca bölgeyi kazdı, ancak hiçbir şey bulamadı. Başka bir rehberli arama gerekli olacaktır. Ali bu kez arabadan indi, hiç tereddüt etmeden fıçı şeklindeki kayaya doğru yürüdü ve orayı yer ilan ederek toprağı kazmaya başladı. Devesinin kayanın güney tarafına nasıl bağlandığını anlattı ve yedi adamın da kayanın üzerlerine çökmesinden korktuğunu hatırladı. Yıllar sonra sahneyi anlatan Ali, sonunda kendisini kavanozu parçalamaya iten şeyin bir altın resmi olduğunu itiraf etti. Antik seramik paramparça olduğunda, bir an için rüyası gerçekleşmiş gibi göründü: minik sarı pullar havayı doldurdu. Mısırlı köylü ya kehribar renkli bir cin yaratmıştı ya da onu zengin etmişti. Aslında bulduğu şey paha biçilemezdi. Okuma yazma bilmeyen bir saha çalışanı olan Muhammed Ali, daha sonra hiçbir zaman +88° açılmayacak

**--- SAYFA 97 ---**

Olayın tam olarak ne zaman gerçekleştiğini hatırlamak için yirminci yüzyılın en büyük arkeolojik keşiflerinden birini yapmıştı. Bu yaldızlı lekeler aslında küçük papirüs parçalarıydı; Ali'nin hazinesi, çoğu Hristiyan olan ve dördüncü yüzyıla tarihlenen elliden fazla eski el yazması içeren on üç kitaptan oluşan bir koleksiyondur. Bunların arasında, İsa'nın "şüpheli Thomas" tarafından yazıldığı iddia edilen yüzden fazla sözden oluşan bir derleme olan Thomas'ın İncili de vardı. Tarihçiler müjdeyi ilk kilise babalarının yazılarındaki referanslardan uzun zamandır biliyorlardı, ancak neredeyse iki bin yıl boyunca tam bir kopyası hiçbir zaman bulunamadı. Sözlerin bir kısmı Yeni Ahit'te bulunsaydı da çoğu benzersizdi. İsa'yı zaman zaman Zen benzeri bilge bir adam olarak tasvir ettiler. Takip eden yıllarda İncil bilginleri, bazılarının tarihsel İsa'ya Yeni Ahit'in kendisinden daha yakın olduğunu iddia edeceklerdi. Bir kişinin çöpü, dedikleri gibi, diğerinin hazinesidir. Muhammed Ali çok hayal kırıklığına uğramış bir adamdı. Dünyanın değerli bir tarihi keşif olarak adlandırdığı şeyi köylü, çömlek parçaları ve deri kaplı eski papirüs parçaları yığını olarak gördü. Diğer adamlarla paylaşmak amacıyla eski metinleri parçalamaya başladı. Belki de Ali'den korkan ve teklifinin samimiyezsiz olduğunu düşünen diğerleri onları kabul etmediler. Bunun üzerine Ali türbanını çözdü, başlığını açtı ve kitapları içine istifledi. Yükü bir omzunun üzerinden sallayarak devesinin topallamasını çözdü ve yola çıktı -89-

**--- SAYFA 98 ---**

eve dön. Ali, hayvanlarını ve yemlerini barındırdığı odaya yükü boşalttı. Sonraki on yılda, uzmanlar ve hükümet yetkilileri, bu mütevazi deve sürücüsünün zulasının bugüne kadar bulunmuş en büyük bilinmeyen uydurma Hristiyan yazıları koleksiyonu olduğunu fark etmeye başladıkça, antika satıcıları bunları Kahire'den New York'a kadar açık pazarda satışa sunacak ve "Nag Hammadi kütüphanesine" erişim sorunu, sonunda Birleşmiş Milletler'in de dahil olduğu uluslararası bir mücadeleye dönüşecekti. O gece Ali'nin annesi, dışarıdaki kil fırını için çıra bulmak amacıyla bunlardan bazılarını ateşe attı. Daha sonra aile, birkaç Mısır poundu alabilme umuduyla kitapları satmaya çalıştı. Kimse satın almıyordu. Birkaçını portakal ve sigara karşılığında takas ettiler. Çeşitli hesaplarda ayrıca biraz çay ve şeker aldıklarından bahsediliyor. Ali bir noktada belgelerin Mısır'daki Hristiyanlar tarafından kullanılan eski bir dil olan Kıpti dilinde yazıldığını öğrendi. Bu onların muhtemelen kiliseye ait oldukları anlamına geliyordu ve bu da Ali için sorun olabilirdi. Bu tür antikalara sahip olmak suçtu ve Muhammed Ali zaten yetkililer tarafından izleniyordu. Aslında polis her gece evinde silah arıyordu. Gece bekçisi olan babasının, ne yazık ki Hamrah Dum köyünden olduğu ortaya çıkan bir davetsiz misafiri öldürmesinin üzerinden bir yıldan az zaman geçmişti. Birkaç saat içinde Ali'nin babası -90- oldu

**--- SAYFA 99 ---**

Nag Hammadi Kütüphanesi'nin kaşifi Muhammed Ali, Cebel el-Tarif'teki bir mağaranın önünde.

**--- SAYFA 100 ---**

Solda: Cebel el-Tarif'in uçurum yüzü. Nag Hammadi kodekslerinin keşfi bu burnun önünde bir yerde yapıldı. Altta: Cebel el-Tarif mağarasının Yunanca yazıtı.

**--- SAYFA 101 ---**

Sey POA MRO eA LAVERY RAY RON ARV EPI ION AY oot REN Y Rory AHP AOU CAAA MI FONE THEE OPE HET LM ne OFN UTE UNDO EP ODY BN Cieyarn DSRS MT Terrest ne SESE AS RoeerG rtrater => ow ro ki pon mae bir kez toreTerraifeveen LE OYATY AA COYNOM ARGC \* FON NAC LAC LNOONEMANR FYE "ARC RAH Pa CAA ATC eHIDA Ney ane ig) gabe! KACCACOMERI RE AYRICA PE fe NY ZRACTR ECL CFT OTR LONAYS? Cee RAL mtn crernitaany Wee rer RE TOTS Cems Cove Nag Hammadi Kütüphanesi. EPH CTE MIE METT OM | MK earls ALA TRON AY EIN ANC OpO. SY SAN SAUTARA CAT 6 Cre Od tp Sap AeTM ATO ROA OY, AT REET NES TRIBAL O CYR ARTETA OVON TER OLTAN FIRIN Ont) o4 yRERdroey MON ROL STS EUAT OPO ASA eT RerNp CMA SENHA Tay OP IAD YH - THO POUR OTR MM DRADAS ota Peo TPA Naa Ayn OMA | ws SeimNe HON ET NEAYALON TT JOY <2 VEYA PAY MTRARN GOP Te ROLE RS JHA ONT ERY <CyeNiVe TOFINT MiG (NACYEOM TORO R ATOR AOA OL Tsar Mmpecreccuoyetorrod.° Cn anorgay ovarea pr trenkarwee "TARO" @ ROR UR TeyerTofeutn Ar: Heme Prey e ire Nola\* ACITEAT OY Mpc raporu, 1 Mn ntexng Oreo etm AR paabeaa daha iyi salto fore Tecra oy SCTTep HAN eS TAMMANY AR ASE MM ASA OCAN, CONT PRAHA Mok | KATA PF efat ave, AAT ' Kee hy PTICAT ROME rRWeneyoro-ge: . Mn

**--- SAYFA 102 ---**

Phocian J. Tano, Kıbrıslı Togo Mina (solda) ve Jean antika satıcısı. Doresse, Kıpti Müzesi'nde Nag Hammadi el yazmalarını inceliyor. El yazmalarından birini Mısır'dan New York'a, oradan da Belçika'ya götüren Belçikalı antika satıcısı Albert Eid.

**--- SAYFA 103 ---**

öldürüldü, başından vuruldu ve öldürdüğü adamın cesedinin yanına atıldı. Ali'nin annesi, yedi oğluna kazmalarını keskin tutmaları talimatını verecek kadar uzun süre acısının üstesinden geldi. Muhammed Ali elyazmalarını ortaya çıkardığında durum böyleydi. Yaklaşık bir ay sonra polisin korkusu gerçekleşti. Birisi Ali'nin evine koşarak babalarının katilinin yakınlarda uyuyakaldığını söyledi; yanında bir sürahi şeker kamışı pekmezi ile toprak bir yolda yatıyordu. James Robinson, Muhammed Ali ile görüştüktan sonra o korkunç sahneyi şöyle anlattı: "Oğullar hasırlarını kaptılar, talihsiz kişinin üzerine düştüler, o kaçamadan onu parçalara ayırdılar, kalbini kesip aralarında bölüştüler ve çiğ olarak yediler, bu da kan intikamının en büyük eylemiydi." 20 saat

**--- SAYFA 104 ---**

İKİNCİ BÖLÜM Müzedeki Fransız Jean Doresse, kara kara saçları ve ince bıyıklarıyla çarpıcı bir profil çiziyordu. Bir tarafa keskin bir şekilde ayrılmış kalın siyah saçları, çocuksu yüzüne olgunluk ve zarafet katan, uzun bir şekilde taranmıştı. Eylül 1947'de eşiyle birlikte Kahire'ye vardıklarında otuz yaşında bir yüksek lisans öğrencisiydi. Doresse, önceki yıllarını Paris'te eğitim görerek ve ders vererek, Mısır'daki erken Hristiyanlık tarihiyle iç içe geçirerek geçirmişti. Şimdi Kahire'deki Fransız Arkeoloji Enstitüsü onu şehrin üç yüz mil güneyindeki bir bölgede Hristiyan kalıntıları araştırmak için üç ay harcamaya davet etmişti. Bölgenin dili ve kültürü konusunda iyi eğitim almış olan Doresse, Hristiyan dünyasının en eski manastırlarını ziyaret etme ihtimalinden çok memnundu. Hristiyanlık en eski köklerinden bazılarını Mısır'a koymuştu. Müslümanlar yedinci +92+ bölgesine gelmeden çok önce

**--- SAYFA 105 ---**

yüzyılda, Aziz Pachomius yönetimindeki Hristiyan rahipler, Yukarı Nil ve Kızıldeniz boyunca sayısız manastır ve manastır inşa eden bir inşaat kampanyası başlattılar. Birçoğu Nil Nehri'nin Nag Hammadi'de biten kıvrımının kuzey kıyılarında bulunuyordu. İlk başta yerel koşullar Jean Doresse'nin manastırları ziyaret etme planını boşa çıkardı. 1947 sonbaharında bir kolera salgını Mısır'ı kasıp kavurdu. Bir ay içinde başta Nil deltasında olmak üzere beş bin kişinin ölümüne yol açtı. Hükümetin sağlık önlemleri, hevesli Parisliyi Yukarı Mısır gezisini ertelemeye zorladı. Her halükarda, bu gecikme ona şehrin en eski bölgesi olan ve Mısır'daki Hristiyanlıkla güçlü bağları olan bir mahalle olan Eski Kahire'yi keşfetmesi için zaman tanıyacaktı. Burada M.Ö. altıncı yüzyılda bir kasaba kurulmuştu. Nil ile Kızıldeniz arasındaki kanalı koruyan bir kalenin etrafında. Efsaneye göre, İsa'nın ebeveynlerinin Kral Hirodes'ten kaçarken onu götürdüğü yerde yakındaki bir kilisenin yeri vardır. Diğer hikayeler, Aziz Markos'un M.S. 45'te Mısır'da ilk Hristiyan kilisesini kurduğunu ve İskenderiyeli bir Yahudi ayakkabıcı olan ilk Hristiyanlığını yaptığını anlatır. Fransız, bir yığın karanlık kilisenin yanından geçerek antik mahallede dolaştı. Buranın Kıpti Hristiyanlığının merkezi olduğunu fark etti. Dinin ilk yıllarında Roma ve Konstantinopolis'in Katolik ve Doğu Ortodoks kiliselerinin başkentleri haline gelmesiyle burada farklı bir Hristiyanlık türü gelişti. Bugün +93-™ üzeri

**--- SAYFA 106 ---**

Altı milyon kişi, yani Mısır nüfusunun yüzde onu, Kıpti Ortodoks Hristiyanlardır. Müslüman yurttaşlarıyla ulusal bir kültürü paylaşıyorlar ama ayrı bir manevi kimliğe sahipler. Bazıları, boyunlarına taktıkları veya bileklerine Mısır ankhlarına benzeyen dövmeler yaptırdıkları haçların ilk haçları temsil ettiğini iddia ediyor. Bazıları da İncil'in Latince ortaya çıkmadan önce o dönemin yerel dili olan Kıpti diline tercüme edildiğini belirtiyor. Doresse, ikiz dairesel kulelerin gölgesinde uzanan arnavut kaldırımlı sokaklarda yürüdü, Nil Nehri'nin eski kalenin temellerini yıktığı günlerde inşa edilen su kapısını geçti, mermer minberi ve fildişi sunaklarıyla Asma Kilise'nin yanından geçti. Yüksek duvarlı evler ve mezarlıklarla çevrili ortaçağ kiliseleri gördü. Ancak Fransız'ın dolambaçlı hareket etmesinin bir yöntemi vardı. Togo Mina ile buluşacaktı. Kırk bir yaşında esmer tenli bir adam olan Mina, yaklaşık bir buçuk santim boyundaydı ve omuzları hafifçe çökmüştü, bu da kendisi ile bir buçuk metrelik Doresse arasındaki boy farkını yalnızca vurguluyordu. İki adamın yaşları arasında yalnızca on yaş fark vardı ama şeker hastalığı ve diğer rahatsızlıklardan muzdarip olan Mina çok daha yaşlı görünüyordu. Fransız'ın karısı Marianne'i yıllar önce Paris'te Ecole des Hautes Etudes'te okurken tanıyordu ve hatta ona evlenme teklif etmişti. Artık eski talip, Kıpti +94'ten kalma kutsal emanetlerin büyük bir deposu olan Kıpti Müzesi'nin müdürüydü.

**--- SAYFA 107 ---**

Mısır tarihinde dönem. İki yıl sonra aynı akademide Mısırbilim eğitimi alan Jean Doresse, Mina'nın akademik itibarını eşinden ve okuldaki profesörlerinden biliyordu. Doresse, Eylül ayında Marsilya'dan ayrılmadan önce, "Yazdım ve en dostane yanıtı aldım" diye hatırladı daha sonra. "Beni görmek için sabırsızlanıyordu ama nedenini yazmadı." Doresse, Eski Kahire'nin antik binaları ve Roma kalıntılarıyla keskin bir tezat oluşturan çağdaş sarı sıvalı bir yapıya girdi. Mermer sütunların ve heykellerin sergilendiği kapalı bir avludan geçti. Müzenin oymalı tavanları ve vitray kubbeleriyle iki kanadı huzurlu bahçeleri çevreliyordu. Mina, Doresse'nin ziyaretiyle neden bu kadar ilgilendiğini açıklamak için hiç vakit kaybetmedi. "Masasının bir çekmecesini açtı, hacimli bir paket çıkardı ve bana yumuşak deriden yapılmış bir kitap kapağının içinde büyük güzel Kıpti yazılarıyla dolu birkaç sayfa papirüs gösterdi." Mina, belgelerin üçüncü ya da dördüncü yüzyıla ait olabileceğini öne sürdü. Daha sonra Doresse'ye papirüs sayfalarının içeriğini tanımlayıp tanımlayamayacağını sordu. Fransız, yalnızca "ilk birkaç kelimeyi" okuduktan sonra metnin eski bir Hristiyan mezhebi olan Gnostikler tarafından yazıldığını fark etti. Dördüncü yüzyıla gelindiğinde, İsa'yı Mesih'ten çok ruhsal bir rehber olarak gören ve kendini tanımanın tanrısallığa yol açtığına inanan Gnostiklerin ana akım Hristiyanların saldırısı altında olduklarını biliyordu. 795.

**--- SAYFA 108 ---**

Doresse ancak daha sonra Thomas'ın İncili'ne gözlerini dikti; o ilk gün Mısırlıların İncili başlıklı, "Adı anılamayan Baba"dan söz eden bir el yazması gördü. Düzgün yazılmış, kenarları yırtık pırtık olan metin, göklerin "güçlerinden" ve "ışıklarından" söz etmeye devam ediyordu. Öğrenci Yuhanna'ya atfedilen başka bir metin, İsa'nın dirilişinden sonra ortaya çıkışını anlatıyordu. Doresse, Mina'yı olağanüstü keşiften dolayı sıcak bir şekilde tebrik etti. Yetkiliye bu şaşırtıcı bulgunun nerede yapıldığını sordu. 96

**--- SAYFA 109 ---**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Hamrah Dum ofo MINA, DORESSSE'ye Fransız gelmeden bir yıl önce metinleri satın aldığını söyledi. Birisi bunları müzenin yönetim kurulunun Kıpti diliyle ilgilenen bir üyesine göstermiş ve o da adamı Togo Mina'ya göndermişti. O zamandan beri, diye devam etti Mina, Albert Eid adlı Belçikalı bir antika satıcısının elinde bulunan başka el yazmaları da buldu. Eid'in şehrin Han Halil adlı bölgesinde bir dükkanı vardı. Doresse onları görmek ister miydi? Fransız hevesle karşılık verdi ve iki adam Mina'nın arabasına atladı, Mina araba kullanırken her zaman taktığı koyu renkli güneş gözlüklerini taktı. Doresse, "Bayram, satın aldığı el yazmalarına bakmama izin verecek kadar güzeldi" diye hatırladı. Sayfalar daha kötü durumda olsa da görünüm ve içerik olarak müzenin papirüslerine benziyorlardı. Mina ve Doresse, iki el yazması setinin nereye dağıtıldığını bulmaya kararlı olarak dükkândan ayrıldılar.

**--- SAYFA 110 ---**

kapalı. Belki de kaynakta bulunacak daha fazlası vardı. Ancak eski eserlerle ilgili araştırmalar çok az sonuç verdi. Doresse, "Luxor'un epey kuzeyinde, Hamrah Dum adlı bir mezra yakınlarında büyük miktarda el yazması buluntu bulunduğunu gizemli bir şekilde anlattılar," dedi. İki adam Eid'in dükkânına döndü ve Mina satıcıya Kıpti Müzesi'nin el yazmalarını satın almak istediğini söyledi. Sonra Belçikalıyı belgeleri Mısır'dan çıkarmaması konusunda uyardı. Eid anladığını söyledi. Emin olmak için, Doresse'ye kırılğan papirüs yapraklarının fotoğraflarını vermeyi kabul ettirdiler. Ülkeyi terk etmesi ya da gizemli bir şekilde ortadan kaybolması durumunda fotoğrafların ücretsiz olarak müzeye teslim edilmesi, onları daha da heyecanlandırdı. Kahire'de daha fazla kod (deri ciltli papirüs "kitaplar") bulunabileceği ihtimalinin bulunduğunu söyledi. Ancak Doresse'ye göre Mina, "bunun, bayram kodeksinin fiyatını artırmayı amaçlayan bir başka muhteşem keşif efsanesi olduğu" sonucuna vardı. Yine de Hamrah Dum'da bir buluntu olduğuna dair söylenti vardı. Tesadüfen bu yer, Doresse'nin Mısır'a ilk geldiğinde gittiği bölgede bulunuyordu. Kolera salgını nedeniyle demiryolu seferleri durduruldu ancak Fransız, Yukarı Mısır'a ulaşabildi. Yılların ödülü olan manastır turu -98-

**--- SAYFA 111 ---**

Paris'teki eğitiminin hikayesi, Doresse'nin gerçek misyonunu gizleyen bir kapak hikayesine dönüşmek üzereydi. Yukarı Nil'deki Kıpti harabeleri arasında gezindi ve Mısır'ın eski büyüklüğünün kalıntılarını, firavunların anıtlarını araştırdı ve bu arada büyük bir papirüs keşfine dair hikayeler duymayı umuyordu. Açıkça sorgulamak, halen dolaşımda olan kodekslerin fiyatını artırabilir. "Büyük buluntuları çevreleyen gerçek koşulları her zaman gizleyen ve kırabileceğimizi düşündüğümüz sessizlik bir kez daha aşılmazdı" dedi. Doresse'nin ya da dünyanın geri kalanının bilmediği başka bir tarihi keşfin önemi Kudüs'te gün yüzüne çıkıyordu. Yaklaşık bir yıl önce Bedevi kabileleri tarafından Kumran çevresindeki mağaralarda keşfedilen Ölü Deniz Parşömenleri, Doresse'nin Hamrah Dum'u araştırdığı sırada İsraili bir arkeolog tarafından paha biçilmez antikalar olarak tanımlandı. Fransız daha fazla el yazması bulamadı. Luksor bölgesine yaptığı gezi fiyaskoydu ve üç aylık görevi neredeyse sona ermek üzere olan Doresse, Aralık 1947'de Kahire'ye döndü. "Togo Mina artık keşfedilecek başka bir şey olmadığına kesinlikle ikna olmuştu" dedi. Kahire gazeteleri ertesi ay müzenin satın alındığını bildirdi, ancak "arkeolojik mucizelere bu kadar alışmış bir ülkede bu büyük bir heyecan yaratmadı." Paris'e döndüğünde Doresse, profesörüyle bilim dünyası için "orta" düzeyde bir ilgi uyandıran bir rapor üzerinde işbirliği yaptı.

**--- SAYFA 112 ---**

faiz. Paris'in önde gelen gazetesi Le Monde habere üç cümle verdi. Sadece birkaç ay sonra Doresse, Kahire'den daha bilinmeyen papirüs metinlerinin fotoğraflarıyla dolu bir paket aldı. Akademiden seyahat fonu talebinde bulundu ve Ekim 1948'de Orta Doğu'ya geri dönüş yolundaydı. Fotoğraflar isimli bir kadından gelmişti. Maria Dattari, ünlü bir madeni para koleksiyoncusunun kızı. El yazmalarının sahibinin kendisi olduğunu iddia etti. Phocian J. Tano adlı Kıbrıslı bir antika satıcısı olan "işletme müdürü" ile birlikte, Doresse'yi zulayı incelemeye davet etti. Doresse, Tano ile aslında bir yıl önce, Mısır'dan ayrılmadan hemen önce tanışmıştı. Şehirde daha fazla belge olduğunu ima eden satıcı, onu kalması yönünde teşvik etmişti. Anlaşıldığı üzere, Kıbrıslı, "tek gözlü kanun kaçağı" olarak bilinen şüpheli bir karakter olan Bahij Ali adında bir adam üzerinde çalışıyordu. Tano, bir dizi kurnazca manevra ve keşif bölgesine yapılan bir gezi sonrasında el yazmalarının çoğunu satın almıştı. Doresse, Dattari-Tano kodekslerini taradığında kendini artık tanıdık olan yumuşak deri ciltlerde bir arada tutulan yüzlerce papirüs sayfasına bakarken buldu. Koleksiyonun büyüklüğü çok büyüktü. Gözlerini ve parmaklarını daha önce gördüğünden dört kat daha fazla metnin üzerinde gezdirdi. Çoğu tarihçilerin daha önce ulaşamadığı hazinelerdi. Toplamda Tano'da sekiz kodeks ve diğer dördünün bir kısmı vardı. +100 -

**--- SAYFA 113 ---**

Doresse, "sansasyonel derecede çekici başlıklarla" karşılaştığında "şaşkınlıktan şaşkınlığa geçtim" diye anımsıyordu. Aziz Petrus'un kendisi tarafından yazıldığı iddia edilen Petrus'un Philip'e Mektubu ve ilk insanın Tanrı'nın onu nasıl yarattığını anlattığı Adem'in Oğlu Seth'e Vahiy vardı. Ve bu yığının içinde Thomas'ın İncili vardı. Doresse, "beşinci İncil" olarak bilinecek bir metni okumaya başladı. İçerdiği sözler arasında Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın bilmediği pek çok şey vardı. "Bunlar yaşayan İsa'nın söylediği gizli sözlerdir" diye kaydedildi. Doresse bu gizli kelimelerin ve diğer el yazmalarının çok azını gördü. "Üzerlerinde hızlı bir incelemeden başka bir şey yapmama izin verilmedi" diye hatırladı. Maria Dattari ve Phocian Tano mülklerini kıskançlıkla korudular. Doresse'ye en ufak bir provokasyon gibi görünen, Mısır'ın İsrail'le savaşta olduğunu bildiren ve elyazmalarını incelemesine izin verilen birkaç akşamı kısa kesen hava saldırısı sinyalleri, şüphelerini noktalıyordu. +101

**--- SAYFA 114 ---**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM -Önceki yıl İsrail'in YARATILIŞIYLA ATEŞLENEN- ORTADOĞU'DA Savaş Kutsalını Kaçakçılık yapmak, Dattari-Tano koleksiyonu için pazarlık yapmak gibi hassas bir konuya başladıklarında Mina ve Doresse'nin karşı karşıya kaldığı sorunlardan yalnızca biriydi. Adil bir bedel ödemek yerine tarihi hazinelere el koymaktan hoşlanan Mısır hükümeti durumu daha da karmaşık hale getirdi. Bu uygulama, antika sahiplerini yeraltına gitmeye, mallarını ülke dışına çıkarmaya ve karaborsada satmaya zorladı. Bu zorluklara rağmen müze müdürü hükümet fonu sözü verdi. Bu büyük bir darbeydi; Savaşın ve hükümet hilelerinin üstesinden gelen Mina, "yüzyılın en önemli antika alımlarından birine zemin hazırlamıştı." Kıpti Müzesi, İsa'nın şimdiye kadar bulduğu tek tam söz koleksiyonuna sahip olacaktı. Ancak Mina'nın darbesi 28 Aralık 1948'de yaşanan siyasi felaketin üstesinden gelemeydi.

**--- SAYFA 115 ---**

Radikal Müslüman Kardeşler'in haciz görevlisi Mısır başbakanına suikast düzenleyerek başkentte kargaşa yarattı. Kıpti Müzesi'nin yeni bir hükümetin kurulmasını beklemesi gerekecekti. Beklerken, başka bir antik metin seti müzenin elinden kayıp gitti. Albert Eid bir keresinde Mina ve Doresse'ye el yazmalarını "tamamen verimsiz" hükümet ajanlarının yanından geçerek ülke dışına kaçırma planlarıyla övünmüştü. O kışı övünerek sürdürdü. Belçikalı ülkeyi terk ederken, antikalar dairesine, yurtdışına satmayı planladığı çeşitli oyma figürleri, madeni paraları ve diğer eşyaları gösterdi; yetkililerin Mısır'da tutmak istemeyeceği hiçbir şey. Onlara göstermediği ve gözden kaçırdığı şeyleri kısa sürede Amerika Birleşik Devletleri'ndeki açık pazarda sunmaya başladı. Eid, papirüs koleksiyonlarıyla tanınan Michigan Üniversitesi kütüphanesinden 20.000 dolar istedi, ancak fiyatın çok yüksek olduğunu düşündüler. New York'ta, elinde Gerçeğin İncili ve diğer metinlerle Paul Mellon'un finanse ettiği Bollingen Vakfı'na başvurarak fiyatını 12.000 dolara düşürdü. Vakfın el yazmalarını kasasında saklamayı bile reddetmesinden bıkan Brüksel'e doğru yola çıktı ve sayfalarını bir emanet kasasına koydu. Ertesi yıl Eid ölmüştü ve bir otoriteye göre "Kodeksin nerede bulunacağı bilinmiyordu." \*103-

### --- SAYFA 116 ---

Bu arada Maria Dattari, papirüslerini Mısır'dan çıkarmaya çalışırken Kahire havaalanında durduruldu. Bir rapora göre koleksiyonu Papa'ya sunmak için Roma'ya gidiyordu! Mısır eğitim bakanı ona kodeksleri ihraç edemeyeceğini bildirdi ve sekizinin tamamını tanesi üç yüz Mısır pounduna satın almayı teklif etti. Dattari kibarca reddetti. Yetkililer, İtalyan kadına ve işletme müdürüne Doresse'nin koleksiyonu inceleyeceğini söyleyerek koleksiyona el koydu. Bir süre için yeni hükümetin onlara makul bir bedel, belki de elli bin Mısır poundu ödeyeceği görüldü. Ancak 25 Temmuz 1949'da o rejim de çöktü. Bu melodramdaki bir sonraki perde, Raiders of the Lost Ark'ın son sahnesinden alınmış gibi görünüyor. Bu filmde arkeolog-maceracı Indiana Jones, zehirli yılanlarla dolu bir çukurdan sağ kurtuldu, bir Nazi askeri kamyonunun arkasında sürüklendi ve doğaüstü bir ateş fırtınasından kurtuldu. Musa'nın Mısır'dan çıkardığı 4000 yıllık kutsal sandık olan Ahit Sandığını kurtarmak için ölümü ve parçalanmayı göze aldı. Vatansever bir tavırla hareket eden Indiana, bulgusunu ABD Ordusuna sunar. Hükümet bu tarihi keşfi dünyaya duyurmak yerine Sandığı sandıklara koyuyor, bir envanter numarası veriyor ve onu bir deponun derinliklerine gömüyor. Son jenerikler geldikçe, Ark'ın birkaç bin yıl daha görünmeden duracağı anlaşıyor. -104-

### --- SAYFA 117 ---

NAG HAMMADI BÖLGESİ a | \ \ ae 4 N . te ——— Asfalt Yol ---- Toprak Yol +> Demiryolu ve Kayalıklar Sandığı bir bagaja dönüştürün, zaman aşımını yedi yıla düşürün ve Thomas İncili'nin hikayesine geri dönelim. Kitap, Muhammed Ali'nin keşfinin Mısır hükümeti tarafından el konulan diğer kısımlarıyla birlikte, "geçici bir önlem" olarak Eski Eserler Dairesi tarafından paketlenildi. Sonraki yıllarda Tano ve Dattari, belgelerin iade edilmesi \* için uzun ve nafile bir hukuk mücadelesi verdiler, ancak sonuçta bunların ulusal mülkiyet ilan edildiğini gördüler. Bu arada, Nag Hammadi kütüphanesinin büyük kısmı, İsa'nın tarihi kimliğine ve erken Hristiyanlığın doğasına dair şaşırtıcı bilgiler içeren 1949'dan 1956'ya kadar açılmadan bir çantada duruyordu.

### --- SAYFA 118 ---

BEŞİNCİ BÖLÜM İsa'nın Laneti 1949 YILI TOGO Mina İÇİN ÖZELLİKLE ZOR OLDU. Müze müdürü, uluslararası kaçakçılar ile peşinde olduğu belgelerden daha sık el değiştiren bir hükümet arasında kalmıştı. Bir yandan Nag Hammadi kütüphanesinin dünyanın dört bir yanına dağılmasını engellemeye çalışırken, bir yandan da şaibeli antika satıcıları ve güvenilmez yetkililerle pazarlık yapıyordu. Bu mekik diplomasisi başarısızlığa mahkumdu. Sağlığı da çöktü. Birkaç ay boyunca hastaydı ve daha sonra, Doresse'nin iddia ettiği gibi acı ve hüsrarla daha da kötüleşen koşullar nedeniyle Mina, kırk üç yaşındayken öldü. Doresse'nin zihninde bu tuhaf olaylar dizisiydi: Siyasi bir suikast; hükümetin düşüşü; Mina'nın ölümü; Avrupa'da bir dizi el yazmasının ortadan kaybolması; paha biçilmez metinlerle dolu bir çantanın mühürlenmesi. Bunun sadece açgözlülük ve siyasi istikrarsızlıktan mı kaynaklandığını merak etti.

**--- SAYFA 119 ---**

ne? Ya da İncillerin kendilerinde, onlar hakkında "yasadışı bilgi edinen herhangi birinin" başına gelebilecek korkunç sonuçları anlatan uyarılar da olabilir. Eserlerin birçoğu kendilerini "gizli" ve "gizli" gizemler olarak tanımlıyordu. Bunlardan biri, Yuhanna'nın Gizli Kitabı aslında bir lanet içeriyordu. Metin, İsa ile öğrencileri arasında geçen bir diyalogdur. Sona doğru İsa, Yahya'ya öğretilerini yazıp güvenli bir yere koymasını söyler. Sonra şu uyarıda bulunur: "Bunları bir hediyeyle, yiyecek, içecek, giyecek veya başka herhangi bir şeyle takas eden herkes lanetlenecektir." Doresse, keşfin yapıldığı yer olan Yukarı Mısır'ın aynı zamanda firavunun lanetine de sahne olduğunu biliyordu. 1922'de arkeologlar Luksor'dan Nil Nehri boyunca Kral Tutankamon'un 3000 yıllık mezarını ortaya çıkardılar. Mezar odasında her biri altın ve gümüş hazinelerle dolu birkaç gizli bölme vardı. Aynı zamanda bir uluslararası tanıtım seline de yol açtılar; ve kısa sürede binlerce ziyaretçi her ay Krallar Vadisi'nde yürüyüşe çıkmaya başladı. Sonraki on yılda, Kral Tut'un mezarının açılmasıyla bağlantılı olduğu iddia edilen yirmiden fazla kişi öldü. İlk "kurban", 1923'te sivrisinek ısırığının neden olduğu üç haftalık bir hastalıktan sonra hayatını kaybeden keşif gezisinin amiri Lord Carnarvon'du. Haberlerde "üçüncü kurban", "dördüncü kurban" gibi tanımlamalar yapılmaya başlandı. Bazı ölümler oldukça sıra dışı görünüyordu, diğerleri ise 107 -

**--- SAYFA 120 ---**

dikkat çekici değildi ama lanetle ilgili konuşmalar devam ediyordu. Söylentiye göre "Firavun'un geri kalanını rahatsız edenlere ölüm hızla gelecektir." yazan bir yazıt vardı. Mısırbilimciler, bazı "kurbanların" mezarla tamamen alakasız olduğuna ve bölgede yazıt bulamadıklarına dikkat çekerek kısa sürede tüm hikayeyi çürüttüler. Nag Hammadi'ye bağlı ölümler Bayram ve Mina ile sona erdiğinden, "İsa'nın laneti"nin de konu dışı olduğu ortaya çıktı. Tarihçilerin ve özellikle Jean Doresse'nin çok daha fazla ilgisini çeken şey, Yuhanna'nın Gizli Kitabı'ndaki yazıların güvenli bir yere konulması yönündeki öneriydi. Tavsiyeye kulak verilmişti; papirüsler yüzyıllardır çölde keşfedilmeden duruyordu. Ama nerede? Kütüphane bir mezarın içinde mi yoksa bir manastırın duvarları içinde mi saklanmıştı? Peki neden? Onun gömülmesini çevreleyen koşullar nelerdi? İsrail'deki arkeologlar da Ölü Deniz Parşömenleri hakkında benzer sorular soruyorlardı. Bazı parşömenlerin bulunduğu bir mağara, Kudüs'ün on altı mil doğusunda, Ölü Deniz'e bakan kayalıklarda bulundu. Yakınlarda Arapçada "Kumran harabeleri" anlamına gelen Khirbet Kumran vardı. 1949'da alan araştırılmıştı ancak sistematik kazı henüz başlamamıştı. Parşömenlerden iki yıl önce yapılan bir buluntu üzerinde çalışan Doresse, henüz kaynağın yerini bile bilmiyordu. Keşif alanı hâlâ bulutluydu ancak Mısır'daki siyasi durum netleşmeye başlıyordu. 1950 başlarında ılımlı Vefd partisi ulusal seçimlerde büyük bir çoğunluk elde etti. Lideri, yeni başbakan, kısa sürede +108 oldu -

**--- SAYFA 121 ---**

Parlamentonun açılışını yapmak üzere Mısır Kralı Faruk'la birlikte Kahire sokaklarında dolaşıyoruz. Tahtından konuşan tombul hükümdar, ülkesinin hem Arap halkına hem de Birleşmiş Milletlere bağlılığını taahhüt etti ve sosyal koşulları iyileştirme sözü verdi. Bu atmosferde Doresse, Yukarı Mısır'da yatan cevapları bulmak için Kahire'den ayrıldı. Eğer papirüs kitapları Hamrah Dum yakınlarında bulunmuşsa, bu, keşif alanının Aziz Pachomius'un antik manastırının kalıntılarının sadece birkaç mil doğusunda, Cebel el-Tarif kayalıkları boyunca olduğu anlamına gelir. Miğfer, beyaz atkı ve spor ceket giyen ve eşi Marianne'in de eşlik ettiği Fransız, Avrupalı bir maceracının havasını uyandırıyor. Altıncı Hanedan'ın firavunları için mezar görevi gören çeşitli mağaralarda "derin bir merak" duygusuyla Cebel el-Tarif'in doğu yüzü boyunca ilerlediler. Yağmacılar uzun zamandır mağaraları kutsal emanetlerden arındırmıştı, ancak kaşifler bir mağarada, muhtemelen bir Hristiyan keşişin yazıları olan, bir duvara kaydedilmiş Mezmur 51 ve 93'ün açılış pasajlarını buldular. Bir başkasında Zeus'a Yunanca dualar göründü. Daha sonra çifte liderlik eden köylü rehberler, mağaraların hemen altındaki çorak, kumlu araziye işaret etti. Doresse, en uçta "bize bir dizi şekilsiz oyuk gösterdiler" dedi. Rehberler, gübre için kazı yapan yerel köylülerin bu deliklerden birinde kitap gibi birbirine bağlanmış papirüs yapraklarıyla dolu büyük bir kavanoz bulduklarını açıkladı. -109- . R

**--- SAYFA 122 ---**

Tanınmış Amerikalı profesör James Robinson'un nihayet bu keşfin tarihini ortaya çıkarması yirmi beş yıl alacaktı, ancak Fransız yüksek lisans öğrencisi ilk ipuçlarını yakalıyordu. Rehberleri ona, el yazmalarını incelemek için yakındaki bir köyden bir Kıpti rahibin çağrıldığını söyledi. Doresse, işçilerin çaylarını ısıtmak için sayfaları yaktıkları ve hazinelerini Kahire'deki antika pazarında sunan aracılara üç Mısır poundu karşılığında sattıklarına dair hikayeler duymuştu. Ayrıca kavanozun 1945 yılı civarında bulunduğunu da öğrendi. Doresse artık yerel Mısırlıların kütüphaneyi ortaya çıkardıklarını ve keşiflerini yaptıklarını anlamıştı, ancak ilk etapta onu gömen insanlara giden yol, aradan geçen yüzyıllar nedeniyle soğumuştur. Doresse, eski Hristiyanlık ve Mısır'ın ilk manastırları hakkındaki bilgisini kullanarak bin altı yüz yıl öncesine giden belirsiz izleri ortaya çıkarmaya başladı. Kütüphaneyi derleyen Gnostiklerin sonunda bölgenin ana akım Hristiyanlarıyla mücadele ettiğini biliyordu. MS 348'de ölen manastır kurucusu Pachomius'un biyografilerinde Gnostiklerle ilgili sorunlardan bahsedilmiyordu. Ancak ölümünden yirmi yıl sonra, Aziz Pachomius'un halefi Theodorus, İncil'deki resmi kitapların listelendiği bir mektubun tüm manastırlarda okunmasını emretti. Mektup, Thomas'ın İncili gibi sapkın kitapları kesin bir dille kınamaktaydı. Erken Hristiyanlığın en ünlü isimlerinden biri olan İskenderiye Piskoposu Athanasius tarafından ortaya atılan bu güçlü bir yazıydı. -110-

**--- SAYFA 123 ---**

| ae +e Açılış manastırı liderlerinin uzun süredir tüm alışılmışın dışında kitapları yok etmeye çalışmasını sağlayabilirdi. Doresse, Pachomius'un takipçisinin bir zamanlar bir esere, muhtemelen Yuhanna'nın Gizli Kitabı'na günahkar ve sapkın olarak saldıran Theodorus ile aynı kişi olduğu teorisini ortaya attı. Fransız'ın yeniden inşası yalnızca olası bir senaryoydu ancak diğer kanıtlar da onun fikirlerini destekliyor. Kitapların kapaklarını sertleştirmek için kullanılan papirüs parçaları, MS 333'ten 348'e kadar uzanan makbuzları içeriyordu. Bu, kitapların ciltlenmesinin öğleden sonra 350 civarında olacağını gösteriyor. Baskı yirmi yıl sonra geldi ve kavanozun gömülmesi de kısa süre sonra gerçekleşti. İncillerin kendileri çok daha eskidir. Bazı bilim adamları Thomas İncili'nin bazı bölümlerini MS 1. yüzyılın ortalarına, yani İsa'nın çarmıha gerilmesinden yalnızca birkaç on yıl sonrasına ve Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın yazılmasından öncesine tarihlendirirler. Nag Hammadi kütüphanesinin geri kalanı gibi bu kitap da Yunancadan Kıpti diline çevrildi. Elinde artık yüce, engebeli Cebel el-Tarif'in ve olası keşif yerinin fotoğrafları olan Jean Doresse için bu buluntu olağanüstü derecede önemliydi; bugüne kadar bulunmuş en hacimli ve değerli papirüs yazıtlarından biriydi. Archaeology dergisi için yazdığı bir makalede açıkladığı gibi: "Yazmaların sayısı, ciltlerine gösterilen özen ve özellikle bu ciltlerin kadim teknikleri ve farklı ellerin güzelliği, onu sahip olduğumuz en dikkat çekici antik kütüphane haline getiriyor." "Ti+

**--- SAYFA 124 ---**

Thomas'ta ve diğer "kitaplarda" sergilenen işçilik tamamen yeni bir türü temsil ediyordu. Yüzyıllar boyunca yazıcılar, Ölü Deniz yakınlarında bulunanlar gibi uzun papirüs tomarları üzerine yazı yazmışlardı. Ancak ilk Hristiyanlar, papirüs tabakalarını dikdörtgenler halinde keserek, yan gevşek yaprak tarzında delikler açarak, el yazmasını deriyle kaplayarak ve deri kayışlarla birbirine bağlayarak, günümüz kitabının öncüsü olan kodeksi geliştirmeye başladılar. Nag Hammadi kütüphanesindeki deri kapaklar bugüne kadar ayakta kalan en eskiler arasında yer alıyor. "112+

**--- SAYFA 125 ---**

ALTINCI BÖLÜM - Kuduz ve Devrim Keşif hakkında artık bildiklerini paylaşmak için KAHİRE VE PARİS'E DÖNMEK İSTEYEN Jean Doresse, Yukarı Mısır'dan hızlı bir dönüş rotası sordu. Her zaman stil bilincine sahip biri olarak, II. Dünya Savaşı sırasında Mussolini'nin generallerinden biri için özel olarak yapılmış ve daha sonra İngilizler tarafından ele geçirilmiş, üstü kanvas bir İtalyan arabasıyla yola çıkmıştı. Ancak Nil'in dolambaçlı doğu yakasını takip eden rota uzun ve dolambaçlıydı. Nehrin diğer tarafına giden daha kısa bir rota olduğunu öğrendi. Karşıya geçmek zorunda kalacaklardı; yolun bittiği noktada on kilometrelik düz bir çöl var ama Av. yapılabilirdi. "Öğle yemeğinden sonra acele etmeden başladık" diye hatırladı. Çölün yakınındaki bir mezrada, yeni rotalarının eski bir göz noktasına ulaşacağını mutlulukla bildiren bir köylü rehberi buldular.

### --- SAYFA 126 ---

Doresse, "Evet, bir deve olsaydı kolay olurdu," diye anımsıyordu, "ama adamın bir arabanın sınırlı olanakları hakkında hiçbir fikri yoktu. Benzin pompası sızıntı yapmaya başlamadan önce bir saat boyunca bombalanmış alana benzer bir şeyin içinden geçmeye başladık." Doresse pompayı tamir edecek, biraz daha ilerleyecek, pompayı tekrar tamir edecek, tekrar yavaşça ileri gidecek ve karanlık nihayet sızıntıları tamir etmeyi imkansız hale getirene kadar araba üzerinde bir kez daha çalışacaktı. Çölü bu şekilde geçerek ilerleyen öncüler sonunda Dandara tapınağının görüş alanına ulaştı. O noktada, "Arabadan indik ve yürüyerek ilerledik, ben de eşimin ve sözde rehberin önünden koşuyordum." Yolda, bir köpek sürüsünün üzerine saldırdığı ve birçok yerden kan akıttığı bir Bedevi köyüyle karşılaştı. Donanımlı yakıt ikmali arabanın kampa ulaşmasını sağladı ama Doresse şimdi daha büyük bir sorunla, kuduzla karşı karşıyaydı. Köpekleri test ettirmek imkansız olduğundan, "ılık tereyağına benzeyen bir ilaçla" bir ay sürecek günlük aşı serisine başlamak için hemen Kahire'ye döndü. Fransız, köpek saldırısını İsa'nın lanetiyle ilişkilendirdiyse de, kuduz aşılarının şiddetli bir kaşıntı vakasından başka bir şeye yol açmadığını ve aslında Kahire'nin "entelektüel, sanatsal ve gastronomik" zevklerinin tadını çıkarmak için bir bahane sağladığını görünce, bu fikri çok geçmeden reddetti. Nag Hammadi kütüphanesine erişim sağlama konusundaki ilerleme, sonraki birkaç yıl boyunca sinir bozucu bir yavaşlıkla ilerledi. Togo Mina ölmüştü ve Doresse "114+"yı izledi

### --- SAYFA 127 ---

On altı yüzyıldır gömülü olan bu olağanüstü el yazmaları çaresizce gizlenmişti. Thomas'ın İncili'ni ve Dattari-Tano koleksiyonunun geri kalanını içeren çanta, Haziran 1952'de Eski Eserler Dairesi'nden Kıpti Müzesi'ne nakledildi. Altı hafta sonra, Albay Abdel Nasser liderliğindeki subaylar bir darbe düzenleyerek monarşiyi devirdi ve yeni bir rejim kurdu. Napolyon'un Mısır'ı işgalinden bu yana Fransız yönetimi altında olan Eski Eserler Dairesi yeniden düzenlendi. Bagajın beklemesi gerekecekti. Nihayet 1956'da Thomas'ın sayfalarının fotoğrafları yayınlandı; Mısır hükümeti, el konulan el yazmaları için Tano'ya simgesel bir ödeme yaptı; ve tüm kütüphanenin standartlaştırılmış bir baskısını yayınlamak için bir komite atandı. Ancak aynı yılın Ekim ayında Süveyş Kanalı konusundaki uluslararası anlaşmazlık savaşa dönüştü. İsrail, Fransa ve İngiltere, Mısır'ı işgal etti ancak ABD ve Sovyetler Birliği'nin siyasi baskısıyla geri çevrildiler. Komitenin beklemesi gerekecekti. Süveyş krizinden çok sonra bile elyazmalarına erişim ve onları tercüme etme hakkı konusundaki mücadele hâlâ sürüyordu. O zamana kadar mücadele ABD, Avrupa ve Orta Doğu'dan bilim adamları arasında uluslararası bir anlaşmazlığa dönüştü ve UNESCO'nun müdahalesini zorladı. Ancak Birleşmiş Milletler'in ilk işi, tek bir çeviriyi bile tamamlamamış bir çeviri komitesi oluşturmak oldu. Thomas'ın İncili nihayet 1959'da yayımlandı, ancak \*115-eS'in sonlarında E conae t

### --- SAYFA 128 ---

1970 yılında, yani keşiften çeyrek yüzyıl sonra, Nag Hammadi kütüphanesinin geri kalan kısmının yalnızca beşte biri İngilizceye çevrilmişti. Bu dönemde UNESCO komitesi üyesi James Robinson'un Nag Hammadi kırsalını keşfetmeye başlaması, sonunda Muhammed Ali ile karşı karşıya gelmesine neden oldu. Ayrıca Kıpti Müzesi'ni de araştırarak el yazmalarını görmek istedi. Kusura bakmayın, UNESCO kontrolünde oldukları kendisine bildirildi. Daha sonra bunun doğru olmadığını iddia eden UNESCO'ya başvurdu. "Başka bir deyişle," diye hatırladı, "dolaşıyordum." İnce Güneyli, Nag Hammadi el yazmalarına halkın erişimi için mücadele ediyordu. 1966'daki bir temas sayesinde el yazması sayfaların fotoğraflarıyla dolu yaklaşık yetmiş sayfa elde etti. Onlara yalnızca kısa bir süre için sahip olabileceğini bildiğinden, "Üç gün iki geceyi kirli bir odada sayfaları yazıya dökerek geçirdim" dedi. "Saatte yaklaşık dört sayfa yapabilecek hale geldim." Aynı yılın ilerleyen saatlerinde Robinson Batı Almanya'ya gitti ve burada bütün gece başka bir taslağı kopyalayarak uyanık kaldı. "Başka türlü erişemeyeceğim metinlerle Amerika'ya geri dönebilmek için kendimi bayıltıyordum." İki yıl sonra Paris'teki bir UNESCO yetkilisi, profesörü şaşırtarak ajansın Nag Hammadi fotoğraf koleksiyonunu bir hafta sonu ödünç verdi. Robinson'a belgelerin yarısını parlak baskı, geri kalanını da negatif olarak verdi. "Hiç şüphesiz," diye tahminde bulundu Robinson, "o yüzden yapamadım"

**--- SAYFA 129 ---**

Tam bir baskı dosyasıyla kaçtı.' Amerikalı, hızla 600 negatif basmaya istekli bir fotoğraf mağazası buldu. Bu arada Robinson parlak baskıları yere koydu ve "basit turist kameramla tıkladı." Pazartesi sabahı, gülümseyen bir bilim adamı tüm orijinalleri suçsuz yetkiliye iade etti. Robinson incelik, gizlilik ve ısrarla sonunda tüm kütüphaneyi kopyaladı. Tam İngilizce çevirisi olan Nag Hammadi Kütüphanesi nihayet 1977'de yayınlandığında, kapağında onun adı olacaktı. Son otuz yıldır, Kaliforniya'daki Claremont Yüksek Lisans Üniversitesi'nde Antik Çağ ve Hristiyanlık Enstitüsü'nün direktörlüğünü yürütmektedir. Jean Doresse'nin hikayesi bu kadar gösterişli bir şekilde bitmedi. 1950'lerin başında Avrupa'ya döndüğünde, yüksek lisans öğrencisi statüsünün kendisini Avrupalı akademisyenler arasında belirgin bir dezavantajlı duruma soktuğunu keşfetti. Kendi profesörü onu Fransızca çeviri ekibinden ayırdı ve el yazması fotoğraflarından oluşan koleksiyonu gizemli bir şekilde ortadan kayboldu. Yıllar sonra geriye dönüp baktığında, İsa'nın lanetinin aslında birçok lanet olduğunu anladı; bu lanetler ölüm şeklinde değil, Muhammed Ali'nin keşfiyle temas kurmuş olan antika satıcıları, hükümet yetkilileri ve akademisyenlerin neredeyse her birini etkileyen açgözlülük, kıskançlık ve ihanet şeklindeydi. +117 saat

**--- SAYFA 130 ---**

Bibliyografya ap Attridge, Harold W. "Thomas'ın İncili." Paul J. Achtemeier tarafından düzenlenen Harper's Bible Dictionary'de. San Francisco: Harper & Row, 1985. İncil Arkeologu, 1979 Sonbaharı. Bu sayı, Robinson'un gerçeklerle dolu iki makalesi de dahil olmak üzere, tamamen Nag Hammadi keşfine ayrılmıştır. Borg, Marcus, ed. Kayıp İncil Sorusu: İsa'nın Orijinal Sözleri. Berkeley: Ulysses Press, 1996. Ceram, C.W. Gods, Graves ve Scholars. Rev. ed. New York: Alfred A. Knopf, [1951] 1967. Dart, John. Sapkınlığın ve Tarihin İsa'sı: Nag Hammadi Gnostik Kütüphanesinin Keşfi ve Anlamı. San Francisco: Harper & Row, 1988. Davies, Stevan L. Thomas'ın İncili ve Hristiyan Bilgeliği. New York: Seabury Press, 1983. Doresse, Jean. "Yukarı Mısır'dan Bir Gnostik Kütüphane." Arkeoloji (Yaz 1950). Oa'dan +118 - 6,5/5 ee yy

**--- SAYFA 131 ---**

. . Mısırlı Gnostiklerin Gizli Kitapları: Chenoboskion'da Keşfedilen Gnostik Kıpti El Yazmalarına Giriş. New York: Viking, 1960. Doresse'nin keşif hikayesi ve Thomas İncili'nin çevirisi. Funk, Robert, Roy W. Hoover ve İsa Semineri. (cq) Beş İncil: İsa'nın Otantik Sözlerinin Arayışı. New York: Macmillan Publishing Co., 1993. Gaertner, Bertil. Thomas'a Göre İncil'in Teolojisi. New York: Harper & Row, 1961. Guillaumont, A., H.-Ch. Puech, G. Quispel, W. Till ve Yassah \*Abd Al Masih. Thomas'a Göre İncil. Leiden: E.J. Brill; New York: Harper & Row, 1959. Kloppenborg, John S., Marvin W. Meyer, Stephen J. Patterson, Michael G. Steinhauser. Q Thomas Okuyucu. Sonoma: Polebridge Press, 1990. Koester, Helmut. Yeni Ahit'e Giriş, cilt. 2, Erken Hristiyanlığın Tarihi ve Edebiyatı. Philadelphia: Kale, 1982. Eski Hristiyan İncilleri. Philadelphia: Trinity Press International, 1990. Lewis, Bernard. Orta Doğu: Son 2000 Yılın Kısa Tarihi. New York: Touchstone, 1995. Menard, Jacques E. "Thomas, Gospel of." The Interpreter's Dictionary of the Bible'da, Ek Cilt, Keith Crum tarafından düzenlenmiştir. Nashville: Abingdon, 1976. Meyer, Marvin, tr. Thomas'ın İncili: İsa'nın Gizli Sözleri. New York: HarperCollins Publishers, 1992. Pagels, Elaine. Gnostik İnciller. New York: Random House, 1979. \*119+ 5 : Bee ts = Pers hy

**--- SAYFA 132 ---**

Patterson, Stephen J. Thomas ve İsa'nın İncili. Sonoma: Polebridge Press, 1993. Pearson, Birger A. "Nag Hammadi Kodeksleri." 1974 Judaica Ansiklopedisi Yıllığı'nda. Kudüs: Keter Yayınevi, 1974. Perrin, Norman. İsa'nın Öğretisini Yeniden Keşfetmek. New York: Harper & Row, 1967. Richardson, Dan. Mısır. Londra: The Rough Guides, 1996. Robinson, James M. The Nag Hammadi Codices, Nag Hammadi'den Kıpti Gnostik Kütüphanesi'nin doğasına ve önemine genel bir giriş. 2. rev. ed. Claremont: Antik Çağ ve Hristiyanlık Enstitüsü, 1977. . "Nag Hammadi: İlk Elli Yıl." Ara sıra Makaleler Sayı 34. Claremont: Antik Çağ ve Hristiyanlık Enstitüsü, 1995. . İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi. Üçüncü rev. ed., San Francisco: Harper & Row, 1988. Yadin, Yigael. Parşömenlerin Mesajı. New York: Simon ve Schuster, 1957. +120:

**--- SAYFA 133 ---**

ein, he ae, Diğer Seastone Başlıkları KAYIP İNCİL Q: İSA'NIN ORJİNAL SÖZLERİ Marcus Borg, Editör Thomas Moore'un Girişi Bu kitaptaki sözler ilk İncil'i temsil etmektedir. İşte Dağdaki Vaaz'ın orijinali, Rab'bin Duası ve Mutlulukları. İncil tarihçileri tarafından yeniden inşa edilen Q, eski Hristiyanlık dünyasına açılan bir pencere sağlıyor. Ticaret kağıdı. \$11.95 Meryem'in Hayatı ve İsa'nın Doğuşu: Yakup'un Antik Bebeklik İncili Ronald FE Hock Meryem'in biyografisi hakkında Yeni Ahit bize çok az şey anlatır. Ancak hayatından sahneler dünya çapındaki kiliseleri süslüyor ve hayranları tarafından çok iyi biliniyor. Bu hikayelerin kaynağı, Meryem'in hayatının tüm hikayesini anlatan az bilinen bir el yazmasıdır. İşte bu İncil'in Hristiyan sanatı üzerindeki etkisini gösteren renkli röprodüksiyonlarla birlikte metnin tamamı. Ciltli, 16,00 dolar ÖLÜ DENİZ TOPARLAMALARI: HİKAYENİN TAMAMI Dr. Jonathan G. Campbell Parşömenlerle ilgili söylentileri ortadan kaldırıyor ve onların gün yüzüne çıkarılmasıyla ilgili gerçek olayları anlatıyor, Parşömenlerin zamanımızla ilgisinin canlı bir araştırması için zemin hazırlıyor. Ticaret kağıdı. \$12,95 DAVID: İncil Çağındaki Güç, Şehvet ve İhanet Jerry M. Landay Antik dünyanın en popüler kahramanlarından biri olan hırslı, karmaşık, yetenekli ve insani zayıflığa sahip bir adamın kişisel hikayesi, burada bir tarihçinin özeniyle ve bir romancının rengiyle tasvir ediliyor. Ciltli. \$19,00 Bu kitapları veya diğer Seastone kitaplarını sipariş etmek için 800-377-2542 veya 510-601-8301 numaralı telefonu arayın, ulysses@ulyssespress.com adresine e-posta gönderin veya Ulysses Press, RO'ya yazın. Box 3440, Berkeley, CA 94703. Perakende siparişlerde kargo ücreti alınmaz, Kaliforniya'da ikamet edenler satış vergisini dahil etmelidir. Teslimat için iki ila üç hafta bekleyin. 7 Aa', daha

**--- SAYFA 134 ---**

Yazarlar Hakkında op JOHN DART, Los Angeles Times'ta uzun yıllar boyunca din haberlerine yer verdi. Kendisi Sapkınlık ve Tarih İsa kitabının yazarıdır ve 1990-95 yılları arasında İncil Edebiyatları Derneği'nin Pasifik Kıyı Bölgesi yönetim kurulunda yer almıştır. Din Yazarları Derneği'nin eski başkanıdır. Ray RIEGERT, The Lost Gospel Q ve Jesus and Buddha: The Parallel Sayings kitaplarının editörüdür. İncil Edebiyatı Derneği ve Amerikan Din Derneği'nin bir üyesidir ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki gazete ve dergilerde yazılar yazmıştır. Tarihsel İsa konusunda dünyaca ünlü bir uzman olan JOHN DOMINIC CROSSAN, İsa: Devrimci Bir Biyografi, Tarihsel İsa ve Hristiyanlığın Doğuşu kitaplarının yazarıdır. İsa Semineri üyesidir.

**--- SAYFA 135 [Görsel / Boş] ---****--- SAYFA 136 ---**

DİN/İNCİL "İsa'yı, bilgeliğin kişileşmiş hali, Buda geleneğine uygun, güçlü bir mesajı olan alçakgönüllü bir adam olarak sunar." —Publishers Weekly Biz Mısırlı deve sürücüleri, içinde Thomas'ın İncili'nin bulunduğu eski bir kavanozu gün yüzüne çıkardık, hiç kimse keşiflerinin büyüklüğünü anlamadı. Burada, erken Hristiyanlık tarihini yeniden yazacak ve İsa'nın 2000 yıllık mit ve yorumlardan arınmış yeni bir imajını ortaya koyacak olan, İsa'nın kayıp 100 sözü yer almaktadır. Bu kitap ilk kez bir arada, bir anno- Lecltrom ar-lahy(cu(e) pie) my elem Crexyel4 molmm Marolgarexyar-(olare mAVivam dats keşfinin şaşırtıcı öyküsünü ve Jesus: A Revolutionary Biography kitabının yazarı ve Jesus Semineri üyesi John Dominic Crossan'ın anlayışlı bir girişini sunuyor. | | . 1-56975-231-1 1 ABD Doları cy 11,95 ABD Doları Net ABD'de Seastone Publishers Group West tarafından dağıtılmaktadır 9°781569"75231